

Meghalt Jurij Andropov

Hosszú betegség után, életének 70. évében elhunyt Jurij Vlagyimirovics Andropov, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtájtára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke.

Életútjának természetesen az a szakasza áll a nemzetközi figyelem középpontjában, amikor az SZKP és a szovjet állam legfelsőbb vezetője volt. Minden fellépése megannyi fontos tanúságtétel arról, ami a szovjet párt- és állami vezetés munkásságát ezekben a hónapokban — mind belpolitikai, mind külpolitikai vonatkozásban — jellemezte.

Még ugyanabban a hónapban, amikor az SZKP Központi Bizottságának főtájtárává választották, a KB plénumán nyomatékkal szólt a szovjet külpolitika folyamatoságáról. A júniusi KB-ülésen rámutatott, hogy az utóbbi negyedszázadban nagymértékben megváltoztak az erőviszonyok. A két nagy társadalmi rendszerrel kapcsolatban elmondta: „Történelmi vitájuk háborúban való eldöntése ma már az egész emberiség pusztulását jelentené. Ezért az SZKP külpolitikájának még belátható ideig központi kérdése marad, hogy milyen jellegűt ölt a két társadalmi rendszer közötti kapcsolatok fejlődése.”

A belpolitikában is a szavak és a tettek egysége jellemezte politikai vezető tevékenységét. Már az SZKP KB 1982. novemberi ülésén olyan megfogalmazások hangzottak el, amelyek irányt szabtak annak, hogyan lehet hatékonyabban továbblépni a XXVI. pártkongresszus által a társadalmi, gazdasági építésben megjelölt úton. Olyan — gazdasági és szervezeti — feltételeket kell teremteni, amelyek a jó minőségű, termelékeny munkát, a kezdeményezőképeséget és a vállalkozókedvet ösztönzik. Egyszerre kapott nagyobb hangsúlyt a gazdaságirányítás tökéletesítése, a munkafegyelm és a kádernyújtás, s egyúttal a szocialista demokrácia fejlesztése, amelyről Jurij Andropov így beszélt: „Ahogy Lenin hangsúlyozta, minél átfogóbbak terveink, termelési feladataink, annál több emberre lesz szükség, akiknek millióit kell bevonni az e feladatok megoldásába való önálló részvételbe. Ez pedig azt jelenti, hogy tovább kell fejleszteni a szocialista demokráciát, a legszélesebb értelemben, tehát a dolgozó tömegek egyre tevőlegesebb részvételét az állami és a társadalmi ügyek irányításában.” Mégpedig úgy, hogy hadat üzennek a szellemi restségnek és bátorítják a reális elemzésre támaszkodó újító szándékokat. Amikor — tavaly decemberben — betegsége már megakadályozta abban, hogy személyesen részt vegyen a KB ülésének munkájában, a gazdaságpolitikai tennivalókról írva hangsúllyal emlékeztetett rá: „Bármilyen, a termelés fejlesztésében elért sikert igazából akkor értékelhetünk, ha az kihat az emberek jólétének növekedésére.”

Jurij Andropov több évtizedes odaadó munkássága jelen van a világ első szocialista államának eredményeiben.

(Idézet: Népszabadság, 35. sz.)

Szovjet Szocialista Szövetségek Köztársasága
Budapest, Bajza u. 35.

Jurij Andropov elvtárs halála bennünk is mélyen megrendített. A béke és haladás kiemelkedő kommunista személyiségét veszítettük el. Fogadják gyászukban baráti együttérzésünket.

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem
Pártbizottsága
Egyetemi Tanácsa
KISZ-bizottsága
Szakszervezeti Bizottsága

Tudományos konferencia a társadalmi rétegződés problémaköréről

„A társadalmi rétegződés változásának tendenciái” című konferenciát szervez a szociológia tanszék az MSZMP Társadalomtudományi Intézet és egyetemünk közös rendezvényeként.

A konferenciát 1984. február 29-én tartják a tanácsteremben: célja, hogy konkrét empirikus kutatások alapján ismertesse az 1970-80-as években zajló társadalmi-gazdasági változások következményeit a társadalom tagolódására, s felvessze az ezekkel kapcsolatos metodológiai, kutatás-metodikai problémákat.

A program: 10-11,30-ig Csizmadia Ernő rektor megnyitója és két előadás hangzik el. Az elsőt Kolosi Tamás, a Társadalomtudományi Intézet tudományos osztályvezetője tartja, címe: *Státusz és réteg*. Az előadás a Társadalomtudományi Intézet által koordinált, a mai magyar társadalom rétegződésével foglalkozó kutatási főirány eddigi főbb eredményeit ismerteti. A másodikat Andorka Rudolf, egyetemi tanár, a szociológia tanszék vezetője tartja. *„Az életkörülmények és az életmód társadalmi különbségei”* címmel. Az előadás a KSH rétegződés-vizsgálatainak legfőbb eredményeit ismerteti.

Szünet után, 11,45-12,45-ig először Gászó Ferenc egyetemi tanár, művelődési miniszterhelyettes előadása hangzik el *„Rétegződési folyamata-*

tok az ifjúság körében” címmel, majd Szell János a tudományos szocializmus tanszék docense tart előadást *„Hipotézisek a politikai társadalmi viszonyainak és a politikai folyamatok szintjeinek értelmezéséhez”* címmel. Az előadás a politikai rendszer talán legmasszívabb, de viszonylag legkevésbé ismert szerkezeti összetevőjének — a politikai társadalomszerkezet tagoltságának — problémáit kívánja megpedig politikaelméleti igényekkel, ugyanakkor azonban (az erre irányuló empirikus kutatások hiánya, illetve csupán kezdeti eredményei miatt) mindenekelőtt metodológiai aspektusból áttekinteni. Közlebről két nagyobb kérdés-csoport vizsgálatáról van szó: egyfelől a metapolitikai szférából fakadó érdek- és értékimpulzusok politikai transzformációjának, vagyis a politikai akaratformálódási folyamat vertikális fokozatainak néhány fontosabb értelmezési dilemmájáról; másrészt azokról a politikai természetű tagsági viszonylatokról, amelyek az említett fokozatok horizontális metszsvonalában a mai magyar társadalomban kirajzódnak.

Az ebédszünetet 13,30-tól vita követi, majd a konferenciát Huszár Istvánnak a Társadalomtudományi Intézet főigazgatójának összefoglalója zárja le.

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

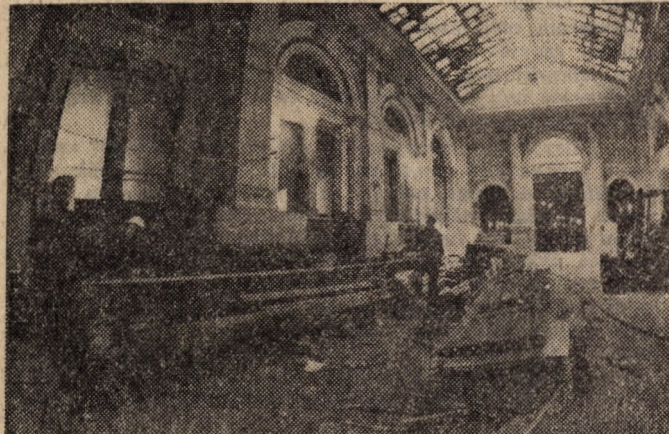
A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXVI. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

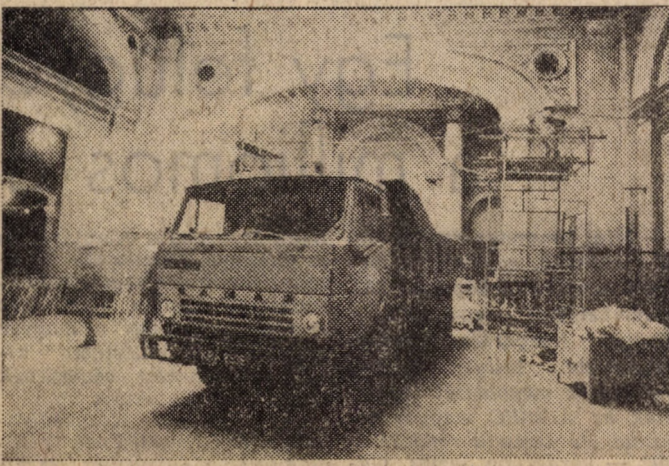
1984. FEBRUÁR 16.

Rekonstrukció

A munkaterep az aula. Lengyel munkások, teherautók, gépek munkálkodnak a várva várt változásban

Fotó: Erdős Tamás

Mi lett javaslataink sorsa?

Mit ér az ember, ha hallgató?

Hallgatói jogállás

Az 1981. évi ifjúsági parlamenten merült föl, hogy elengedhetetlenül szükséges egy átfogó rendelkezés, amely tisztázza az egyetemi hallgatók jogi helyzetét, társadalmunkban elfoglalt státuszát. A helyzet egészét érintő változás azóta sem történt, bár több területen próbáltunk — több-kevesebb sikerrel — eredményt elérni.

Munkakönyv

Az ifjúsági parlamentek és a KISZ-szervek javaslatára az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elkészítette a jogszabályt, így a következő hetekben várható a rendelet kiadása. Ennek értelmében a hallgatók rendelkezhetnek munkakönyvvel, és minden, egyetemi idő alatt végzett munkát bejegyezhetnek. Ezáltal nemcsak adminisztrációs könnyebbé jelent a munkakönyv, hanem, mivel a munkakönyvbe bejegyzett munkavállalás ideje jogszerveti időnek számít, a végzést követő munkába lépéstől kezdődően minden, munkaviszonnyal összefüggő kérdésben (szabadság, nyugdíj stb.) figyelembe kell venni.

Hitel

OTP-lakáscéltelítési hitelt, az eddigiekhez hasonlóan, a hallgató saját nevével vehet föl. Minden egyéb hitel felvételéből a hallgató ki van rekesztve. Az OTP növelte az ifjúsági takarékbetét és a fiatal házások kedvezményeit.

Kölcsönzés

Ettől az évtől kezdve a belkereskedelmi kölcsönzők is kölcsönözhetnek sport- és turiszt-

kai cikkeket egyetemi hallgatóknak. Tartós fogyasztási cikkek kölcsönzése nagy értékűk és garancia hiánya miatt csak kezessé történhet.

Ösztöndíj

Régi kérésünk, hogy törekedjenek a hallgatói juttatások reálértékének szinten tartására, és minden életszínvonal-politikai döntésnél mérlegeljék a felsőoktatásban tanulók helyzetét. Az idei januári áremelések kompenzálásánál kérésünket méltányolták.

Az 1982-ben életbe lépett ösztöndíjrendeleten kisebb korrekciókat kellett végrehajtani. Az áremelésekkel párhuzamosan valamelyest emelkedtek az összegek. A kiemelt ösztöndíjasok számának maximalása megszűnt. Igéretet kaptunk, hogy a népköztársasági ösztöndíjasok a jövőben nem lesznek kirekesztve a vállalati ösztöndíjakból.

GYES

Sajnos az illetékes hatóságok csak úgy tudják elképzelni ennek bevezetését, ha a hallgatói

támogatásból oldjuk meg, így a egyes egyéb feltételei nem teljesülhetnek. Mindenki számára megnyugtató megoldást próbálunk keresni. Addig is különleges egyéni méltányosság alapján minden kérvényező hallgató megkapja a gyest.

STOP

Január 1-től valamennyi Expressz utazási Irodában kiváltható a stopos igazolvány. Az igazolvány ára 150 forint, ezért az igazolvány baleset- és poggyászbiztosítást nyújt, valamint az igazolványhoz 20 db stopos jegyet is ad, amelyet sikeres stop esetén a kocsi tulajdonos kap meg. A leadott jegyek év végén sorsoláson vesznek részt.

Tandíj

Az 1981. évi ifjúsági parlament határozata szerint a tandíjakra vonatkozó rendelkezéseket is korszerűsíteni kell. Minden előre megadott határidő lejártá után még mindig nincs végleges elképzelés az új tandíjrendszerről. A Művelődési Minisztérium és a KISZ KB EFT nem tud megegyezni a tandíjfizetés feltételeiben. Az idén várhatóan elkészül a rendelet. Bevezetése azonban 1985 előtt nem történhet meg, mert a bevezetés időpontja előtt egy fél évvel informálni kell a hallgatótságot. Nem lenne sportszerű ugyanis egy adott eredmény elérése után bejelenteni az érte járó „díjat”.

Menza

Egyetemünkön ismét menza-bizottság alakult, mely folyamatosan ellenőrzi a menzák és büfék szolgáltatásainak minőségét.

KISZ-bizottság

Rétegnyelvősség — ef-lapok

„Felsőoktatási, politikai kiadvány — EFO-tábor Mosonmagyaróvár” a hivatalos titulusa, magunk között nevének változtatásról hívtuk. Főlétes találgatni, ilyen lenne-e az egyetemisták és a főiskolások réteglapja, ha lenne; az ef-lapok az ez irányú törekvésekkel kapcsolatos további tárgyalások illusztrációjául szolgáló mintapéldány.

Jó szagú, irigylésre méltóan elegáns papíron, 12 oldalal az EFO-tábor típusú változatot a réteglap foglalkoztatási alaprólémákról híreket portrékat, jó fotókat, rajzokat közöl.

Érdekek és érdektelenségek — A betartás demokráciája érvényesül címmel átfogó, alapos elemzés olvasható — vas-tollából az egyetemek belső viszonyairól, a reform kilátásairól. Érdekes beszélgetést találunk a lapban dr. Földiák Gábor művelődési miniszter-

helyettessel, aki ebben kitér a felsőoktatás korszerűsítésével kapcsolatos elképzeléseire is. „Remények, aggályok, várakozások” címmel terjedelmes válogatást közöl a lap az egyetemi lapokban folyó reformvitákból. A kulturális rovatban az egyetemi közművelődés, a nosztalgia és jelenkor, a költővé válás, a színészi pályakezdés témái szerepelnek. A sportot a Faraó Tamással készített beszélgetés, az egyetemi sport problémáiról szóló elmélkedés képviseli. Rövid írásokban foglalkozik még a lap az orvosoktatással kapcsolatban a hétköznapjaival, egy cigányiskolában dolgozó pedagógusházaspár tapasztalataival, a battonyi magyar gyermekfalv építésének előkészületeivel.

Nem hivatalos értesüléseink szerint a KISZ KB Intéző Bizottsága azóta foglalkozott a réteglap ügyével, aminek jövője továbbra is rendezetlen.

A partvisnyelet puskacsőnek nézték

Milyen egy nagy háború vége egy ostromlott nagyvárosban? Erről a fiatalabb nemzedékekhez tartozók a nagyszüleiktől, szüleiktől hallott második világháborús sztorikon keresztül alkothatnak képet maguknak. A különböző szülők különböző sztoriai nagyon hasonlóak, ez a megélt helyzet azonosságából adódik. Ugyanakkor mindegyik egyedül is, ahogy minden emberi sors egyszeri, megismételhetetlen, s talán mindenki a hozzá közel állók sorsán keresztül válik igazán érintetté egy-egy olyan történelmi eseményben, amelyben egyáltalán erről szó lehet. A mamámát kérdeztem.

— Jártunk egyszer azon a környéken, ahol akkor lakatok egy ideig, amikor kibombázták benneteket.

— Arra értünk haza, hogy a házunk melletti lépcsőház hiányzik, eltűnt a gang, néhány lakás megközelíthetlenné vált. Összefogtak a lakók, segítségükkel lekerülték a bent levő bútoraink. Amíg a szomszéd utcában kiutaltak egy lakást, addig a szüleim egyik barátjánál laktunk.

— Egy pillanat. Ez nem az az eset, amikor a nagyika egy becsapódás előtti utolsó pillanatban ment le az óvóhelyre?

— Nem, az akkor volt, amikor nagymamám be akarta fejezni a vasárnapi ebédet, ezért nem indult el a szírána hangjára az óvóhelyre. Néhány perccel ezután érte belővés a házat, hogy megérkezett közénk (a papám nagyon mérges volt rá). Az ajtóból fogpiszkáló lett, a vasárnapi ebédbe behullott a törmelék, az ablakok természetesen kitörték. Az ajtót a pince ajtajával helyettesítették, az ablakokra papírt tettek.

— Milyenek voltak az utolsó, illetve az első napok?

— Anyalföldön a Rákosrendező mellett laktunk, a környező utakat „szőnyeg” bombázással az amerikaiak, a pályaudvart éjjel, az általunk „Sztálin-gyertya” néven ismert szerkezettel megvilágítva a szovjetek bombázták.

A bombázások után hazafelé tartva láttuk a házak helyén a bombatölcséreket (egyszintes kis házak voltak a környéken). Sosem felejttem el, az egyik romhalmaz tején egy szalonna darab hevert, amely a robbanás hatására megsült. Karácsonykor vettünk utoljára kenyeret, utána elmenni sem tudtunk, meg a kenyérgyárat is széttölték. Ekkor már nem voltak légiriadók, csak jöttek és bombáztak. Mi január kilencedikén szabadultunk fel. Szerencsénkre tőlünk nem messze elfoglaltak egy pékséget, így jó ideig kenyérre nem volt gondunk. Kenyérsütés céljára az egész utcát teljes szélességében jó magasan telehordták koksszal, ami befolyt a pinceajtónk is, úgyhogy jól befűtöttünk. Csodálatos volt az izzó kályha melege.

Ismerem még ezekből a napokból azt az esetet is, amikor szovjet katonák „mamka” megszólítás kíséretében felszólították a nagymamát egy robbantott csirke húsevessé való feldolgozására. De a legjobbak a nagypapámmal megesezt esetek.

— Felszabadulásunk után — azt hittük „békéidő” van —, a férfiak első gondolata az volt, hogy lektorjára a háztetőről a havat, nehogy a fejünkre szakadjon az egész hó alatt roskadozó tetőszerkezet. Kidugtak egy botot gondolván, hogy ezzel majd szépen elvégzik a műveletet, ekkor azonban két oldalról is lőni kezdtek rájuk, nyilván géppuskának nézték a seprőnyelet. A papám gyengécske szlovák tudása segítségével, csak hosszú magyarázkodással tudta megértetni a szovjet katonákkal, hogy miről is volt itt szó tulajdonképpen. Később — talán mégsem hittek neki —, elvitték a ház férfi lakóit hadifogságba, Ceglédnél azonban megszöktek és hazajöttek.

A nagypapa már 1944. decemberében egyszer már meglépett, amikor mint hadköteles koron túl levőt el-

vitték Budapest határába árkot ásní. A lapátot és csákányt, amit kapott, persze hazavitte, „jó lesz az még valamire” — gondolta. A nagypapa egyébként is igen laza csóka volt, időnként munka után betért a kricsmibe egy-egy krigli sörre, vagy egy könnyű kisfröccsre. Egy ilyen alkalommal 42-ben ráragadt két behemót német közlegény (éhesek voltak, fáztak) és hazáig kísérték. „Ne haragudj, anyuskám, rám akaszkoztak, nem tudtam őket lerázni” — így a nagypapám, mire a nagymamám: „Rudi, hogy te milyen hülye vagy, hogy te mindent összeszedsz, hol kóbor kutyákat hozol haza, hol macskákat, most meg ezt a két hölgyöt”. Meg is kajálták a család aznapi krumplicevesét.

A nagypapa ott volt a Piavenél, meg vörös katonaként a szolnoki hídnál, cipész volt, egyszer a két háború között még az egyik leghíresebb énekesnőnek is csinált cipőt, ami nem mindennapi kunszt volt, ugyanis a hölgynek irdatlan nagy lába volt, s a cipő volt hivatva ezt palástolni!

De térjünk vissza a Pest felszabadulása utáni első hetekre.

— Napokig egy kukoricagránátszerű valamit akartam kipiszkálni a földből — folytatja anyám —, szerencsére nem sikerült. Elmentünk Rákosrendezőre sétélni a vagonok között, lehet-e valamit találni. Találtunk is feles káposztát, úgy ráfagott a vagon oldalára, hogy baltával kellett levágni. Készült annak idején vetőborsóból pogácsa, baltorta, tökhúsleves stb. Még mindig érzem a kiddől felperzselt fák szagát, ahogy keveredik a friss hó szagával, látom a bombatölcséreket, a leszakadt drótokat, a négy patkót, amelyek néhány napja még egy lóhoz tartoztak, csak a lovat időközben szét-hordták az éhez emberek.

K. S.

Elsősök Velencén

Egy vizsgaidőszakon túl lenni mindig jó érzés, pláne, ha ez volt az első. Az ember halomából ismerte, hogy milyen is az, de most a saját bőrén tapasztalhatta mindazt, amit hallott. Sok dolog igaznak bizonyult, de sok nem. Voltak örömteli pillanatok és keserves órák is. Persze, utólag nem is olyan vészes a dolog, sőt még egy év után sem dől össze a világ, mint azt sokan hitték.

Ennek az első vizsgaidőszaknak és az ezt megelőző félévnek értékelésére, megbeszélésére és persze kipihe-nésére jöttünk össze, úgy negyvenen elsőők Velencén. Bár ekkor még (január 28.) sokan vizsgáztak (ezért is voltunk csak negyvenen), úgyhogy teljes képet nem kaphatunk a felőléről, de fő vonalában már láthatók voltak a jó és rossz dolgok is. Ezeket próbáltuk meg elemezni, értékelni, hogy elmondhassuk gondolatainkat a tanszék képviselőinek, akik az utolsó délelőtti szünetben eljötték Velencére.

Bara Zoltán (pg-tanszék, BTK), Csépai János (MSZI), Hegedűs Miklós (MSZI), Kollár Amália (gazd. földrajz) és persze az első évfolyam dékánhelyettese, Szentpéteri Szabolcsné, akinek nagy része volt abban, hogy sikerült a megbeszélést lebonyolítani.

Bár nem voltunk sokan, de megpróbáltuk az egész évfolyam érdekeit képviselni, gondolatainkat, elismeréseit — mert ilyen is volt — tolmácsolni. Elmondtuk véleményünket a jegyzetekről, könyvekről, előadásokról, szemináriumokról, vizsgákról. Nagyon sok dologról esett szó a hosszúra nyúlt vitában, úgyhogy mindent leírni unalmas lenne, talán csak a legfontosabbakról.

Kezdjük a pg-vel, ez volt a legvitatottabb tárgy, nem véletlenül. A jegyzet igen nehezen tanulható, amit néha még nyelv-tani és szerkezeti hibák is nehezítettek. A grafikonok nem jók és csak a végén tárgyalja azt, amit nem ártana az elején tisztázni, hiszen így is elég zavaros mindenki fejében a pg.

Erre azt a választ kaptuk, hogy már készül az új jegyzet, amely talán jobb lesz.

Aztán a vizsgák. Mindenki tapasztalhatta, mennyire eltérőek a vizsgáztatók követelményei, nemcsak a tudás szintjének megkövetelésénél, hanem a számonkért anyagokban is. Az rendben van, hogy egyes vizsgáztatók sokat követeljenek, de ők általában sokat is adnak a szemináriumokon. Úgyhogy inkább azt kéne elérni, hogy minden szemináriumvezető jól

le tudja adni a feldolgozandó anyagot és nem azt, hogy senki se követeljen a vizsgákon. De amíg ez elérhető — mert így látszik, mint az a válaszból is kiderült — addig azonban jó lenne, ha egyszerűsége követelmények alapján történne a vizsgák.

A matematika tanszékéről Hegedűs tanár úr volt jelen. Sajnos, az ő hozzáállása a kéréseinkhez, problémáinkhoz nagyon kedvezőtlen volt. Kijelentette, hogy amíg ő itt van, megajánlott jegy nem lesz — indoklás nélkül —; stílusán nem tud és nem is akar változtatni. A vizsgákkal kapcsolatban pedig igaztalannak vélte a pontozás körüli vádakokat. Így nem sok értelme volt, de azért elmondtuk a gondolatainkat, elismerve azért, hogy az előadásai nagyon tetszenek az évfolyamnak.

A számítástechnikával kevesebb problémánk volt. A fő gond az, hogy nem sikerült, vagy csak keveseknek, eljutni egy számítógéphez, hogy láthassák is azt, amit megtanultak. Ez igen megkönnyítette volna a tanulást. Jó lenne még sokkal több példa a gyakorláshoz a példatárban. Erre azt a választ kaptuk, hogy az új — nem sokára bevezetendő — tanterv szerint már ezek a dolgok megoldottak lesznek.

Termelési technológiáról is azt a választ kaptuk, hogy már készül az új, remélhetőleg sokkal maibb, korszerűbb termeléssel kapcsolatos jegyzet, amely talán a többi tárggyal meglévő átfedéseket már nem fogja tartalmazni. Felvetettük, hogy ebben a tárgykörben is lehessen versenydolgozatot írni, és ennek jutalma valamilyen vizsgakönyvnyitás legyen, ahogy ez már más tárgyból megszokott.

Gazdaságföldrajzból is kértük, hogy a vizsgakövetelményeket az eltérő előadások ellenére is próbálják meg egy-ségesíteni. A javításoknál is jelentős eltérések mutatkoztak egyes javítók által átnézett dolgozatok eredményei-ben. Ezt a problémát is jó lenne megoldani.

A nyelvelle kapcsolatban nem sok gond merült fel, általában mindenkinek tetszett az a formája a nyelvtanulásnak, hogy nem kell egymás mellett két nyelvet tanulni.

A gazdaságtörténet tanszékéről, sajnos, az aznapi vizsgák miatt nem tudott eljőnni senki sem.

Hogy mennyi eredménye volt a megbeszéréseknek, az majd a következő időkben eldől. Reméljük, nem volt hiábavaló.

Andrási Miklós

Egy felügyelt fikció útja a milliomos diákszervezetig

— Mint ismeretes, évekig tartó előkészítő, egyeztető tárgyalás eredményeképpen 1983. decemberében megalakult a Magyar Közgazdászhallgatók Egyesülete. Milyen eddigi problémák megoldását remélik az AIESEC magyar tagozata státuszának rendezését? — kérdeztem Sárlos Gábor, az egyesület elnökét és Erdős Zoltán, elnökhelyettesét, akik egyetemünk hallgatói.

— Eddigi működésünk során nem körvonalazódtak pontosan a döntési hatáskörök; zűrzaváros volt, miben dönthetünk magunk, s mi tartozik a „felettesekre”. Többször előfordult, hogy a KISZ KB vagy a Közgáz olyan döntést hozott a magyar AIESEC-re vonatkozóan, amire joguk nem volt, de lehetőségük igen. Ezentúl egyenrangú társként léphetünk föl a partnereinkkel szemben, szerződéseinket anyagi felelősségvállalással kötik; jogilag rendezett módon. Ez nagy változás ahhoz képest, hogy eddig a magyar AIESEC ilyen szempontból tulajdonképpen egy alapsan felügyelt fikció volt. Jellemző, hogy a külföldi szakmai gyakorlatok szabályozására mind a mai napig nincs paragrafus. Eddig a gyakoronok a hivatalos elnevezés szerint külföldi építőtehervezetők voltak, holott mindenki tudta, hogy bérért dolgozó munkavállalók, a turistákra érvényes vámszabályok vonatkoztak rájuk, miközben szolgálatait utólag elvették. És mivel a KISZ KB némenklatúrájában csak európai építőtehervezetők vannak, akik maximum három hónapig tartanak, se három hónapnál hosszabb, se Európán kívüli gyakorlatot nem szervezhettünk. Pedig minél hosszabb a gyakorlat, annál értékesebb szakmailag, és az AIESEC felvétele, egy-éves, sőt másfél éves gyakorlatokat is „forgalmaz”. E kérdés rendezése azért is különösen fontos és sürögös, mert tárgyalásaink szerint a nagy szakmai értékű, hosszú távú gyakorlatokat az intézmények félév-, vagy

Bank Innovációs Alapjával és az Országos Piackutató Intézetrel kötött előzetes megállapodásaink alapján mód lesz ezentúl arra, hogy a magyar gyakoronok külföldön kisebb piackutatást végezzenek magyar vállalatoknak.

— A Magyar Közgazdász-hallgatók Egyesületének megalakulása tudomásom szerint példa nélküli. Milyen előkészítő tárgyalások tették ezt lehetővé?

— Elődeink fogtak hozzá hosszú évekkel ezelőtt. Sorra puhatózóttak a szóba jöhető intézményeknek: a Közgazdasági Társaságnál, a Külkereskedelmi Minisztériumban, a Kereskedelmi Kamaránál, a Szervezési és Vezetési Társaságnál, a Művelődési Minisztériumban. A folyamatot több momentum gyorsította az utóbbi időben. A KISZ KB — miután megbizonyosodott róla, hogy az AIESEC nem vagyis politikai babérokra — kinyilvánította, hogy nagy terhet ró rá az AIESEC felügyeletre, és a további fejlődéshez amúgy sem tud szakmai segítséget adni. Közben 82. nyarán megjelent egy cikk, amelyben külföldi diákok mondták el itteni gyakorlatuk nem túl hízelgő tapasztalatait, ennek nyomán Marjai József sürgető levélben ösztönözte a Kereskedelmi Kamarát a magyar AIESEC helyzetének általános rendezésére. Palánki Tibor, az akkori tudományos rektorhelyettes segítségével mi is egyre több beadványt írtunk és végül engedélyezték az egyesület megalakulását. Úgy tudjuk, a miénk amolyan

próbaegyesület,

s ha bevállik, akkor a többi hasonló szakmai diákszervezet, a mérnökhallgatóké, az orvosoké, az agrárhallgatóké is megalakulhat.

Nyolcvan tag alapította meg az egyesületünket, most körülbelül kilencven — köztük

huszonkettő-huszonhárom közgazdász — tagja van. Csak nap-pali tagozatos egyetemi és főiskolai hallgatók jelentkezhetnek, a tagság feltételei viszonylag szigorúak, négyhónapos próbaidő stb. Az egyesület vezetői is kivétel nélkül nap-pali tagozatos közgazdász-hallgatók. A tagdíj évi 10 forint. Az egyesület évi költségvetése kb. egymillió forint, ehhez a megalakulásakor a Művelődési Minisztérium 200-250 ezer, a Kereskedelmi Kamara 100 ezer, a KISZ KB 70 ezer forinttal járult hozzá, a többi pénz vállalati támogatás. Feltevéseink között sajátos munkamegosztás kezd kialakulni: felügyelőnk a Művelődési Minisztérium, élvezzük anyagi és elvi támogatásukat — „cserebe” felmutathatják az egyesület megalakulását a felsőoktatási reform részeként — de úgy tűnik, szakmailag nem szólnak bele az ügyeinkbe. A KISZ KB továbbra is fizeti évi

1000 dolláros tagdíjunkt

— ha nem tenné, lehetetlen né válna a munkánk. A Kereskedelmi Kamara viszonyulásában pedig a szakmai segítség dominál, nem az ellen-örzés.

— Mi mindebből X. Y. valahányadéves hallgató haszná-it a Közgázon?

— Munkánk legfontosabb célja, hogy jó szakmai diákszervezetként hozzájáruljunk a közgazdasági típusú egyetem-ek és főiskolák képzéséhez. Programjaink nyilvánosak, azokra bárki eljőhet. Ezúton is szeretnénk felhívni diaktársaink figyelmét a hozzánk érkező külföldi gyakoronokokra. Nem mintha nem gozóznék a velük való foglal-gozást, de bárki érdeklődé-vel szívesen megosztjuk a programkiszítés feladatait és a kapcsolatteremtés örömeit. Csúcsidőben, júliusban 45-50

közzgazdász-hallgató van nálunk a világ minden részéről; ez kivételes lehetőség az ismerkedésre. Itt szeretnénk meg-jegyezni, hogy a meghirdetés nyilvánossága ellenére a ma-gyar hallgatók jelentkezése meglepően alacsony a külföldi gyakorlatokra. Kétségtelen, hogy a magyar kiválasztási szisztéma az egyik legszigo-rúbb világviszonylatban és a hazai mezőnyben a „közgázé” a legerősebb, mégis nagyobb ön-bizalmat ajánlanánk. Eddig a KISZ KB szabta meg, hogy 50 magyar gyakoronok utazhat évente. Ez a döntési tiszta-tól az egyesület hatáskörében van;

Idén 65 gyakorlatot szervezünk.

— Arra törekszünk, hogy ne a limitált létszám szabja meg a kiutazáshoz teljesítendő szin-tet, hanem annyi állást pró-báljunk szerezni, ahányan megfelelnek a külföldi gya-korlat feltételeinek. Egy-két év alatt megvalósíthatjuk, hogy az állások számára a piaci „egyensúly” jelentős hatással legyen. Természetesen sze-retnénk a magyarországi álla-sok színvonalát legalább szin-ten tartani és a magyar diá-kokkal szembeni követelmé-nyeket sem akarjuk csökkenteni.

Legközelebbi rendezvényünk áprilisban az egyhetes sziófi Európai Motivációs Sze-minárium lesz, amely tulajdonképpen az európai tagszer-vezetek kezdő AIESEC-esei-nek továbbképzése. Ezt a programot első ízben ren-dezi szocialista ország. A szervezet ügyein kívül Magyarországot is bemutatjuk a mintegy húsz ország közel 220 közzgazdász-hallgatójának. A rendezvény védnökei Beck Tamás, Drecin József, Csikós Nagy Béla és Timár Mátyás. A magas költ-ségek miatt ezen a rendezvé-nyünkön nem tudjuk min-denkinél a részvételét lehető-vé tenni, de egy-egy napra előzetes egyeztetés alapján szívesen látunk érdeklődőket a közgazdosok közül. A részt-vevők 100 dollárt fizetnek majd fejneként, ebből 17-18 ezer dollár bevétele lesz az egyesületnek. Minden erőnk-kel arra törekszünk, hogy ezt az összeget saját céljainkra használhassuk föl. A továb-biakban a szakmai tevéken-ségünket szeretnénk erősíteni, 1985 tavaszára hasonló létszá-mú nemzetközi szemináriumot rendezünk a magyar reform-tervezés és a magyar gyakoronok külföldön szerzett tudását is szeretnénk az eddiginél haté-konyabban felhalmozni.

M. G.

Fotópályázat

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem KISZ-bizottsága és fotóklubja természetfotó-pályázatot hirdet. Jelentkezhetnek a 30. élet-évkort 1984-ben még be nem töltő amatőr fotósok, más pályázatokon eddig díjat nem nyert felvételeikkel. Szólo képekkel és sorozatokkal a következő kategóriákban lehet pályázni:

I. kategória: fekete-fehér papír-képek. Szélességük minimum 30 cm hosszú lehet. A képeket kasiro-zott, kiállításra kész állapotban, kérjük beküldeni.

II. kategória: színes, keretezett 5x5 cm diazprintek. A képek mennyisége korlátlan. A fotósorozatokat legfeljebb 5 fel-vételből állhatnak.

Enyém a Vár...

A vári kollégium lakói különböző tudományokat és művészeteket képviselnek. Az MKKE kollégistái mellett zeneművészeti hallgatók, iparművészjelöltek, műegyetemisták és gyógy-pedagógiai tanárképzősök tanulnak, szórakoznak, élnek egymás mellett

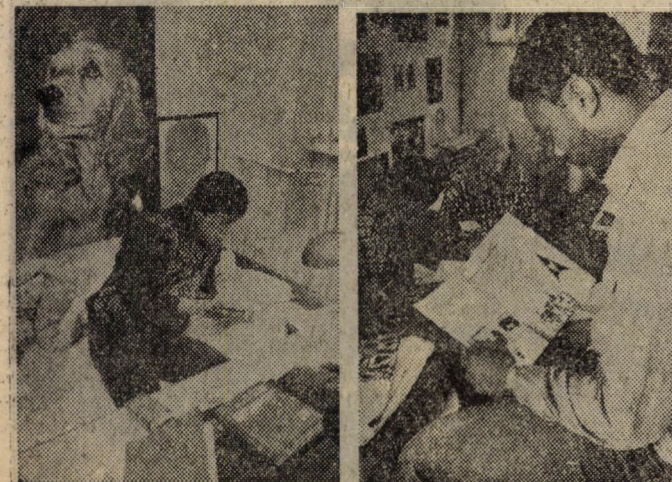
Gondolnák, hogy a Gy. P.-seknek rajzolni és zenélni is tudni kell?

Egyenjogúság. Mesogatni indul Ez a focis gyerek a Rádayból jár ide Erika és Eddy

Állapotok a zeneművésztársaság zongoraszobájában

A gazdi sose törődik velem Egy hangulatos közgázós szoba Fotó: Erdős Tamás

KISZ-bizottság

Egy komoly barakk a táborból

Ezúttal különösen nem jelentett vidám táborozást, kötetlen programot a KISZ-bizottság és legkövetlenebb aktívagárdájának hagyományos téli felkészítő tábora Kőszegen. Számos olyan komoly téma került terítékre, amely jellegénél fogva nemigen tárgyalható meg egy pár órás hétközi ülésen. A tábor egy füstös, szűk szobájában először a

rétegpolitika

kérdései kerültek elő. Sándor Péter szuggesztív, a különféle alternatívák előnyeit és hátrányait feltáró előterjesztésében, Szilvássy György, B. Kiss Tamás, Géczy Beatrix, Horváth László, Horváth Gyula és mások kiegészítésével élénk, fél-napos vita során a legtöbb kérdésben egyetértés született. Eszerint igaz, hogy az egyetemi, főiskolai réteg, valamint fórumai, rétegtanácsai sok konkrét kérdésben számottevő részeredményeket értek el, megkerülhetetlenekké váltak az őket érintő döntések előkészítésében és meghozatalában. Ugyanakkor az ösztöndíj, tandíj, felsőoktatási reform stb. körüli éles kiütdelmekre készíttelve a fórumok, tanácsok alig foglalkoztak a szélesebb társadalmi összefüggésekkel, a konkrét társadalmi kérdésekkel. Ilyen pl. az ifjúsáspolitikai intézményrendszer átalakítása, a készülő új ifjúsági törvény, vagy a KISZ KB által megvitatott társadalmi-gazdasági kérdések sora. A kibővített KISZ-bizottsági ülés állásfoglalása szerint a rétegtanácsoknak ezekkel a kérdésekkel is érdemben kell foglalkozni, markánsan kell képviselni a réteg érdekeit. Ezen keresztül is az intézményi szervezeteknek, konkrétan a Közgáz KISZ-szervezetének be kell kapcsolódnia e nyilvános vagy kevésbé nyilvános társadalmi vitákba. Ehhez azonban erősíteni kell a réteg tanácsainak, fórumainak nyilvánosságát és kontrollját, és ezen keresztül kialakítani szélesebb támogatását. Ugyanez áll az intézményi szervezetre is.

Mindezzel kapcsolatban konkrétan is megvitatva az ülés a

réteglap

körüli helyzetet. Az ifjúsági parlamentek, EFIN-tanácskozások, KISZ-szervek régi kezdeményezését: az önálló egyetemi, főiskolai hetilap javaslatát a KISZ KB Intéző Bizottsága hosszú vita után szavazással elvetette, viszont javasolta, hogy a KISZ KB központi lapja, a Magyar Ifjúság, indítson különálló rendszeres egyetemi-főiskolai mellékletet. Ennek értékeléséről a tábor-

ban megoszottak a vélemények. Végül Sándor Péter javaslatára a Közgáz azt javasolja a KISZ KB egyetemi és főiskolai tanácsának, hogy erősítse meg az önálló hetilap szükségességét, ugyanakkor a Magyar Ifjúság mellékletére vonatkozó pusztá javaslatot most ne erősítse meg és ne vessze el, hanem várja meg a konkrétan kidolgozott javaslat pontos tartalmát és ennek ismeretében döntsön, hogy támogatja-e vagy sem. Ebben a kérdésben Csata Sándor és Horváth Gyula nemmel "szavazott", mert semmilyen pozitív várakozást nem fűznek a Magyar Ifjúság mellékletéhez.

Az első napon értékelte a KISZ-bizottság a IV. egyetemi-főiskolai ifjúsági napok előkészítését is. Megállapította, hogy nem teljes mértékben ért egyet a programmal, és különösen kialakításának centralizált módszerével, ugyanakkor az egyes programokat jónak tartja, részt vállal a megvalósításukból, és mindent megtesz az EFIN sikeréért.

Másnap a KISZ-bizottság nyilvánosságpolitikája és az

egyetemi nyilvánosság

témája került több év után önállóan napirendre. B. Kiss Tamás részletes előterjesztése alapján, Szilvássy György, Horváth László, Tétényi Tamás és mások kiegészítései nyomán a kibővített ülés megegyezett abban, hogy az egyes politikai és gazdasági kérdésekben a különböző döntési alternatívák aktív nyilvánossága elengedhetetlen a társadalmi konszenzushoz. Ha viszont a különböző politikai vélemények és törekvések megismerhetetlenné válnak, akkor a konfliktusok kezelhetősége, a döntések tudatos társadalmi elfogadása gyengül. Ezért a társadalmi nyilvánosság intézményrendszerének a politikai akarat képviselőit mellett fokozottan kell a közvéleményt úgy képviselni, hogy az érdekkonfliktusok megnyilvánuljanak és így feloldásuk is lehetővé váljék.

Ennek szellemében kell javítani a réteg nyilvánosságát is.

Egyetemünkön a KISZ-vezetés jelentős erőfeszítéseket tett a nyilvánosság erősítésére, és kezdeményezi, hogy a párt- és állami szervek is tekintsék át és fokozzák tevékenységükben a nyilvánosság gyakorlatát.

Ugyanakkor a KISZ-bizottság is számos lényegi változtatást fogadott el a KISZ-tevékenység és általában a diákönvétevényesség nyilvánosságá-

nak fejlesztésére. Ezt az intézkedéssorozatot külön is nyilvánosságra hozza és további vitára bocsátja.

A harmadik napon került sorra az egyetem fiatal oktatói és hallgatói által folytatott

szakmai-tudományos tevékenység

helyzetének, fejlesztési lehetőségeinek áttekintése. Bakacsi Gyula részletes előterjesztése alapján, Szilvássy György, B. Kiss Tamás, Ferencz Gábor és mások kiegészítésével a KISZ-bizottság megállapította: a komolyabb szakmai-tudományos tevékenységre a társadalom, a gazdaság, az egyetem oldaláról nincs kellő ösztönzés. Az ilyen tevékenységbe való bekapcsolódás alapvetően belső igény kérdése. E munka bázisai a szakkollégiumok és a néhány oktató körül kialakult műhely. Az AIESEC és néhány más tevékenységcentrum is, bár elmentmondásosan, de ösztönözhet. A tudományos diákköri tevékenység számszerűen visszaesőben van, ugyanakkor örvendés a szak- és kari tdk-k kialakulása. A hallgatói szakmai tevékenység anyagi és erkölcsi ösztönzésére a KISZ-bizottság számos javaslatot tett. Támogatja a tanszéki munkába való bevonás erősítését, a fizetett demonstrátori rendszer kialakítását is. A hallgatók, valamint a különböző egzisztenciális, menedzselési és egyéb gondokkal küzdő fiatal oktatók számára is előrelépés lenne az Utak című tervezett folyóirat engedélyezése és működése. A KISZ-bizottság megrendezi a fiatal oktatók tudományos fórumát. A részletes elemzést és javaslatokat egészében is nyilvánosságra hozza.

A harmadik napon került sorra a KISZ-bizottsági

munkaterv

és ülésterv elfogadása is. A külön ismertett részletes rendezvényterv mellett tervbe van

véve a pártbizottság és párt vb napirendjeinek előkészítésében való részvétel a KISZ-re vonatkozó pártfőnökségek, ajánlások folyamatos végrehajtása, a rétegtanácsok és képviselőik munkájának előkészítése és figyelemmel kísérése, az oktatói KISZ-szervezet korszerűsítése, a politikai- és vezetőképzés, a Ráday klub működtetése, a Perispók, az Utak megjelenítése stb.

A tábor során zárt ülésen nyílt mód a

személyi ügyek

alapos megvitatására. A bizottság megegyezett, hogy a bizottságon belüli politikai iránylatok, viták jelenléte eredménynek tekinthető, sőt, még inkább szükséges, ugyanakkor ezeknek továbbra em szabad személyi torzalkodásként megjelenniük. Ezen a téren az ülés tisztázta a helyzetet.

Egészen más okokból felmentését kérte bizottsági tagja alól Horváth Gyula, aki az oktatási munkabizottság felölősekként saját erőfeszítéseit, illetve a KISZ-bizottság és a réteg hasonló törekvéseit nem ítélte eredményesnek és eredményekkel kecsegtetőnek sem; Hosszas érvelés után a bizottság a felmentési kérelmet nem fogadta el. Családi és egészségügyi okok miatt a hátralevő hetekben saját kérésére alapján a bizottság tartós hiányzóknak tekintti Gombos Katalint. A KISZ Budapesti Universitas Bizottsága kollégiumi és közfoglaltatási bizottságba delegálta Füzési Pétert, Krauze Istvánt és B. Kiss Tamást.

Külföldi delegációk összetételéről és jutalmazásáról is határozott.

A jelölő bizottság vezetője, Tétényi Tamás jelenlétében előzetesen megvizsgálta a kérdterveket is. A jövőd KISZ-bizottság összetételéről természetesen a jelölőbizottság és annak alapján a küldöttgyűlés dönt.

Ismét: irodalmi pályázat!

A Közgáz szerkesztősége és az egyetemi KISZ-bizottság harmadikban írja ki irodalmi pályázatát. Egyetemünk bármely oktatója, dolgozója, hallgatója pályázhat tetszőleges számú és műfajú irodalmi alkotással. A pályázat díja: I. díj 500 Ft, II. díj 300 Ft, III. díj 100 Ft (átcsoportosíthatók vagy visszatartathatók).

Az előző évekhez hasonlóan, a színvonalas pályaműveket (a korábbi években Bakó Tamásé, Sugár Lászlóé, Kiss Jánosé, Dögei Sándoré stb.) lapunk hátsóoldala is közlésszük.

A pályázat beérkezési határideje 1984. március 10.

Elesett az utolsó bástya

Valamikor általános iskolában azt tanultam, hogy a címnek figyelemfelkeltőnek kell lenni, hogy az olvasó kedvet érezzen ahhoz, hogy az írományt egyáltalán el kezdje olvasni. Aztán persze megfelelőnek kell a tartalomnak lenni ahhoz, hogy az utolsó szög megbirkózzon vele. Ez a tartalom nem más, mint a Stúdium Generale pokoljárása, pontosabban

„pokoljárata”

Mindenekelőtt előre szeretném bocsátani, hogy az „ügy” — ha szabad ilyen nagyképű kifejezést használnom — e sorok írásakor igen kezdeti stádiumban van. Am BÁRMI lesz a kimenetel, egészen biztos vagyok abban, hogy nem fölösleges az észrevételezés. Tipikus eseteit találhatjuk a vízet prédikáló bort ivásnak, az egymás munkáját el nem ismerésnek és az előnyösebb pozíciót kihasználásnak. Jó, rendben, tudom, hogy talán erős kifejezéseket használok az SG-vel való elbánásra, de egyszerűen erre kényszerítettek azok a körülmények, amelyekkel teljesen lehetetlen helyzetbe hozták a Stúdium Generalet. (Az általános alany használata most azért kény-

szert, mert pillanatnyilag nem tudom — tudjuk —, hogy kinek az ötlete volt az akció.)

Az akció a következőkből áll: megszüntették az SG fellegvárát az SG-szobát. A hosszú évek alatt felhalmozott anyagainkat

eltüntette „a láthatatlan kéz”

A vizsgaidőszak alatt kipakolták az egész helyiséget, kirakták a szekrényeket, a padokat, az általunk jól ismert „fiókos” szekrényt, amelyben az SG belső levelezése folyt. S mindezt anélkül, hogy minderről bárki értesült — értesülhetett volna — az SG-ben.

Nem akarom eltúlozni a szervezet jelentőségét, de éppen elég az, mikor az SG számol be kritikusan előt saját tevékenységéről. Egyre jobban kialakult bennem az az érzés, hogy egyszerűen mostoha gyermekek vagyunk! E legújabb fejlemény ugyanis szervesen beilleszkedik — meg látásom szerint — abba a sorba, ami az elmúlt években a Stúdium Generalet sújtotta. A két évvel korábbi igények helyett csak az újabb — nem találom más szót — támadások értek bennünket. Talán most sokan elmosolyodnak a harcias szó hallatán. Hígyje el mindenki, hogy mi sem kívá-

nunk mást, mint csinálni azt, amit elvállaltunk, szívesen csinálunk — pluszban az egyetemi elfoglaltságunk mellett. De egyszerűen a körülmények — és itt nem valami isteni körülményekről van szó, amelyeket az égvilágon senki nem tud befolyásolni, hanem igenis emberiekről —, nos tehát a körülmények megakadályoznak bennünket abban, hogy tehesünk a dolgunkat!

Félve óvok mindenkit attól, hogy kézlegyintve a RE-KONSTRUKCIO szót hallassa, mondván más fejtelenségek is vannak! Nos, éppen úgy, ahogy a közönségszervezést, a Klub Közönyt nem lehet távollétükben KISZÖRNI a folyosóra, és tanteremmé alakítani a helyiséget, szerintem — s talán szörnyen naiv vagyok, ugyanígy nem lehetett volna megszüntetni az SG-szobát.

Sajnos, elég nagy teher nehezedik az SG-t még életben tartók vállára, a levelezés és a pesti tanítás megszervezésétfői egészen a feladatlapok sorrendbe rendezésének sziszifuszi munkájáig. Mindemellett minden várakozó sorban

az utolsó utáni helyre kerülünk

a sokszorosító műhelyben, miközben a határidőket mindig illik betartanunk, Megkér-

tek bennünket arra, hogy a sokszorosított anyagokat zárt szekrényben tartsuk, mert a papír drága — ez igen helyes! — de mostanra már csak a kulcsunk van meg, a szekrény, és benne ki tudja mennyi papír odaveszett. De nekünk az a munka a fájó, amit befejeztünk a feladatlapok szerkesztésében! Most kezdhetjük előlről az egészet! Az első fél-évből az SG-szobát a takarítónők használták rektárnak, de legalább a táblánk kint volt, ha be nem is mehettünk! Minden évben két tábort szervezünk, de most elbűntek a középiskolások címei. A helyén volt az egyik szekrényben.

Összefoglalva: képtelenség, lehetetlenség, kilátástalanná tették a helyzetünket.

Nem akarom tragédiát írni, panaszkodni is csak annyiban, amennyiben elkerülhetetlen volt, de ez az eljárás... Hiheztetlen az egész!

A jövőről: szeretnénk egy kis zugot valahol, ahol meghúzódhatnánk és folytathatnánk a levelezés és tanítás szervezését. A legfájdóbb az, hogy a megtörténteiket nem lehet visszafordítani!

Pócs György

Útvesztők és iszapbirkózás rétegyűgyekben

Harmadik éve tagja a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsának Sándor Péter, a tudományos szocializmus tanszék munkatársa. Mivel egyetemünk másik EFT-képviselője, Szilvássy György rendszeresen beszámolt a testület által tárgyalt egyes kérdésekről, az elírt eredményekről (legutóbbi nyilatkozata a Közgázdász december 23-i számában olvasható), Sándor Pétert arra kértük, hogy konkrét munkáján túl tapasztalataira, a képviselet működéséről alkotott elemző véleményére fektessen nagyobb hangsúlyt képviseleti beszámolójában.

— Amióta képviselő vagy az EFT-ben, teljesen kicserélődött az egyetem hallgatósága, így a mostani diákok kevésbé ismerik az egyetemi KISZ-szervezet elmúlt harcait és jelenlegi helyzetét. Arra kérlek hát, kicsit bővebben ismerd az egyetemi KISZ-szervezetnek a KISZ irányítási hierarchiájában elfoglalt helyét, a képviselet mechanizmusát, gondjait.

— Magyarországon a különböző egyetemeket és főiskolákat a területi elv szerint irányítják, ennek megfelelően bennünket a IX. kerületi KISZ-bizottságnak kellene irányítania. Ez a mechanizmus tulajdonképpen évtizedek óta nem funkcionál, a nagyobb egyetemeken esetén értelmetlen és jelentéktelen ügyekkel kapcsolatban nyilvánul meg, így például a kerületi keretszámokat próbált behajtani az egyetemen (bár ha jól tudom, ezt speciál má már nem teszi). Kialakult egy együttélési helyzet:

kus, a havi egy alkalommal tartott egynapos ülésekre kb. húszan-huszonötön jönnek el rendszeresen. Ezek óta gond, hogy a vidékiek egy része az ülések második felében már siel, hogy elérje a vonatát. Elég rosszul előkészítettek, túlszűfoltak az ülések, nem kapjuk meg időben az anyagokat, így nincs elég időnk gondolkodni, beszélgetni ezekről, illetve állandó jellemzője a tanács működésének egy csomó politikai jellegű probléma is.

— Mik ezek?
— A tanács titkárságát, azaz az apparátust alkotó öt vagy hat személyt nem az EFT nevezi ki, hanem a KISZ KB titkársága. Az EFT csak véleményezi ezt — az esetek többségében utólag.

Ez azt jelenti, hogy annak a réteg ügyei szempontjából nagyon fontos öt embernek — akik napi kapcsolatban vannak a minisztériumokkal, a párttitkárokkal stb. — a személyi összetétele (hogy ő k mennyit fizetést kapnak, miért kapnak jutalmat stb.) nem a mi akarunktól függ, hanem a KB-titkárságtól, a személyi ügyek tehát az apparátuson belül döntenek el. Továbbá teljesen emberi, szubjektív bizalomra kell építeni abban a kérdésben (mivel semmiféle garanciánk nincs és a megítélésről sem élünk), hogy ezek az emberek hogyan képviselnek bennünket a KISZ testületben, ezzel kapcsolatban arra kell szorítkoznunk, amit elmesélnék nekünk a tevékenységükről. Nyilvánvaló, hogy arról informálják a tanácsot, amiről jónak látják, több információjuk, információbázisuk birtokában úgy manipulálhatják a testületet, ahogy akarják.

csak egy része történik a KISZ-szervezetben, a többi állami vagy egyéb más formában szerveződik (s ezeket végző soron az állami és párt-szervek koordinálják, ellenőrzik stb.). Más helyeken a KISZ minden diáktevékenységet hajlandó adminisztrálni azzal együtt, hogy a KISZ-vezetés tisztában van azzal, hogy csak a nevét adja e tevékenységekhez, hogy közte és a különböző diákcsoportok között nincs tartalmi együttműködés, hogy nincs közülük egymáshoz. A harmadik típus az, ahol fel sem merül az a kérdés, hogy a sokretű diáktevékenység folyhat a KISZ kereteken kívül is.

Ezek politikai ellentmondások, mert ha az utóbbi típusú szervezetek képviselői azt hallják, hogy más egyetemeken ez meg ez nem a KISZ-ben van, akkor ezt úgy élik át, hogy valamit el akarnak venni tőlük, így hatalmuk csökkentésétől félve, hajlamosak lehetnek arra a törekvése, hogy a KISZ irányítói mechanizmusára az ő intézményükben folyó gyakorlat országos kiterjesztését forszírozzák. Szerintem tolerálni kell a különbözőségeket, nem pedig egyik vagy másik típust uralkodóvá tenni.

Ellentét forrása, hogy bizonyos egyetemeken pl. olyan a kollégiumi ellátottság, amelyet a Közgázson el sem tudunk képzelni.

Kollégiumi ügyek tárgyalásánál néhány EFT-tag véleményem hátradói a széken és szemléli a torzalkodást, mert az ő egyetemén sportpálya, tornaterem, minden van. Vagy máskor, amikor úgynevezett ellentéti problémák kerülnek elő, ugyanez a helyzet, néhány egyetem és főiskola képviselője terítéken van, míg mások ilyen-olyan szájjal, ilyen-olyan szemmel figyelik a vitát.

Ellentmondás az EFT működésében, hogy nagyon kevés hallgató van a testületben. A képviselők zöme már végzett, ami alapvetően abból adódik, hogy mire valaki egyetemi ügyekben országos társalgatokra tesz szert, már negyed-ötödéves, így öt évre szóló megbízatás után, rövidesen elhagyja az egyetemet.

Nagyon nagy gond az, hogy az EFT működéséről keveset tud a réteg. A kb. hatvanézer nappali tagozatos hallgatót negyvenötven képviselik, ebből következően ez nem egyszerűen a képviselők hibája:

itt egy alapvető információs eszköz hiányzik: az egyetemi, főiskolai önálló réteglap. Ebben az elképzelésünk szerint lehetne megjelenő lapban a réteget érintő kérdésekről különösen tájékoztathatnánk egymást, olvasói levelek formájában a diákok a szerkesztőket, tudósítástok stb. formájában az EFT munkájától, a vitákról képviselői a réteget.

A Magyar Ifjúság nem olvasott a rétegen, ezért oda nem is óhajtnak ebből a szempontból beszélni, más fórum viszont gyakorlatilag nincs. Itt jegyzem meg, hogy

amit a KISZ KB apparátusa velünk réteglapügyben csinál, az már a bohóctérfára emlékeztet. Állandóan eltolják a téma megtárgyalásának a határát, nem hajlandók testületi ülésen foglalkozni vele, úgy látszik, sem elutasítani, sem mellélni állni nem mernek ebben a törekvésünkben.

En hízom abban, hogy azért végül legalább a KISZ a réteg igénye mellé áll, ami persze nem jelenti azt, hogy lesz réteglap, mert ehhez az MSZMP KB agit-prop. osztálya, valamint a Tájékoztatósi Hivatal hozzájárulása is szükséges lenne. Ez az ügy nagyon rányomja a bélyegét az EFT hangulataira és munkájára.

— A következő részben arról kellene beszélni, hogy személy szerint te hogyan tevékenykedsz az EFT-ben, „milyen témákban veszel részt”, hogyan szervezed a képviseleti munkádat tekintettel arra, hogy — hasonlóan más egyetemi képviselőkhöz — lényegében az érdeklődés hiánya folytán te sem vagy közvetlen kapcsolatban az általad képviselt egyetemistákkal.

— Induljunk ki abból, hogy én a Közgázdász tudományi Egyetem egyik EFT-képviselője vagyok, mégpedig úgy, hogy kezdettől fogva úgy fogtam fel a saját szerepemet, hogy bizonyos értelemben, a KISZ-en belül egyetemi és főiskolai rétegek-képviselő is vagyok. Ez azt jelenti, hogy soha nem ki-zárólag szűk korporatív „céhes” érdekeket képviseltem,

illetve azon számos esetben sem s ó szerint ragaszkodtam a Közgáz KISZ-bizottságának véleményéhez, amikor történetesen konkrétan ismertem azt

Nekem nem kötött utasításom van, én az EFT-ben azt mondom, ami a meggyőződésem, és nem pedig azt, amire a Közgáz KISZ-bizottsága utasít. A három év alatt tudomásom szerint egyetlenegy esetben sem volt közöttünk konfliktus, kölcsönösen egyet tudunk érteni egymás tevékenységével, illetve amikor erre lehetőségem volt, én is részt vettem a KISZ-bizottság véleményének a formálásában.

A képviselői tevékenységem ellenőrzése úgy történik, hogy a KISZ-bizottság titkárával gyakran megbeszéljük az álláspontjainkat, a szándékainkat az aktuális problémák vonatkozásában. Szerintem ez, mint minimális kontroll eleghető.

A különböző témák megtárgyalásával kapcsolatban a képviseleti munkámat ketté kell választani a „kit képviselek” és a „mit képviselek” kérdéseire. Az előbbi vonatkozásában. Elsősorban a Közgáz képviseltem azt, amit a KISZ-bizottság jelenleg csinál, ugyanakkor azonban képviselem a réteget is. Úgy érzem, és a többiek is úgy érzik, amikor országos kérdéseket tárgyalunk, hogy ilyenkor nem egyszerűen közzézős vagy műszaki érdekekről van szó, hanem az összes egyetem és főiskola, az egész réteg érdekeiről. Nagyon jó kapcsolatban vagyok más egyetemeken KISZ-vezetőivel, ami a rétegyűgyek szempontjából legalább olyan fontos a számomra, mint a Közgázhoz való tartozásom.

Amikor ugyanis érvényesíteni kell valamilyen szempontot, vagy törekvést, akkor a közös fellépés is fontos, de nemcsak ez, hanem az is, hogy egyáltalán mások hogyan látják az egyes ügyeket, fontos a nézőpontok, a tapasztalatok kölcsönös cseréje is.

Konkrétan az egyetemeket érintő kérdések esetén képviselőtársammal együtt készültem fel, illetve plusz információkat szereztem. Például, amikor a TDK-mozgalom ügye került terítékre, a fő kérdéseket illetően beszéltem Mária tanár úrral, tudtam a KISZ-bizottság, a Szakkollégium véleményét, amelyek mellesleg teljesen egybe estek a saját meggyőződésemmel. Ma már laza, bizonyos személyekhez fűződő kapcsolat jellemzi az egyetemhez való kötődésemet, ha nem is napi szinten, de az alapvető viszonyokat tekintve továbbra is tisztában vagyok azzal, ami az egyetemen történik, továbbra is itt tanfok, fél éve részt veszek a Társadalomelméleti Kollégium munkájában is.

A „mit képviselek” kérdéseiről. Azt a fajta reformpolitikai igyekvésünk többen képviselni az EFT-ben, amely a különböző társadalmi alrendszer, a politikai, a gazdasági, az oktatási-kulturális alrendszeret társiszorú, kidolgozott, szükséges reformját próbálja elérni, illetve ebben a KISZ önmagát is megújító részvétel. Mindezt olyan érdekek és értékek nevével próbáljuk hangsúlyozni, amelyek a nagyobb önállóságot, a társadalom nagyobb szabadságfokát, ugyanakkor a hatékonyabb és demokratikusabb központi irányítást és hatalomgyakorlást kívánják érvényesíteni.

Ezek olyan értékek a számomra, amelyeket akkor is fenn-tartanék, ha az egyetemi KISZ-bizottság a tagjainak kicserélődése folytán vagy valamilyen belső egyetemi változás miatt megtagadná jelenlegi politikáját. Ha ezen álláspontom miatt nem tudnák tolerálni a munkámat, akkor lemondanék a képviselői funkcióról.

Áttérve arra a kérdésre, hogy miben is vettem részt.

Az EFT munkája az üléseken zajlik, ahol napirendi pontokat tárgyalunk meg különböző témákban. E témákat általában előkészítjük. Ezen előkészítések módszere az EFT mellett működő munkabizottságokban folyó folyamat, feltáró, elemző munka. Én részt veszek az oktatási reform-munkabizottságban (mint ezt Szilvássy György legutóbbi beszámolójában már említette); tagja vagyok az ún. réteglap munkabizottságnak, amelynek az a feladata, hogy előkészítse a réteglap ügyét részben az EFT, részben a

KISZ vezető testülettel számára.

Ennek a munkabizottságnak az árnycsúszás széles újságírói gárda bevonásával, az apparátus vezetésével elkészült egy „mutatványszám”, amelyekben tükröznünk szeretnénk, hogyan képzeljük el a leendő egyetemi és főiskolai hetilapot.

Részt veszek az egyetemi és főiskolai területen folyó KISZ-vezetőképzés problémáit vizsgáló és a jövőre nézve ajánlásokat tevő munkabizottságban. Feladatunk, hogy megvizsgáljuk, mi az oka annak, hogy a rétegen gyenge, illetve nem is létezik a vezetőképzés. Valószínűleg az összes eddigi forma is hibás, de az is elképzelhető, hogy egyetemi és főiskolai területen olyan fajta vezetőképzésre, amit eddig csináltunk nincs szükség, hogy a réteg a passzivitásával nem mondott az egész vezetőképzési szisztémára. Az EFT engem bizott meg a TDK-mozgalommal foglalkozó munkabizottság vezetésével. A TDK-mozgalom finanszírozásának problémáitól kezdve, a TDK egyetemi és főiskolai szerepét át, a konferenciák megrendezéséig sok probléma halmozódott itt fel. Eddigi tevékenységünk az volt, hogy véleményeztük azt az MM készíltte anyagot, amely értékelte az elmúlt évek tapasztalatait és bizonyos javaslatokat fogalmazott meg a TDK szerepére vonatkozóan. Ennek során többek között azt a javaslatot tettük, hogy

A TDK legyen mozgalom és ne intézményesüljön az oktatási rendszerben, ugyanakkor ismerjük el magas szintű szakmai munkának. Nem értetünk egyet azzal, hogy a TDK az egyetemeken a korrepetálásokat is felvállalja, szerintünk a szakmák legjobbjaival formálódásának terepévé kell válnia.

A konferenciák a jövőben Tudományos Diák Konferenciák legyenek, vagyis azokon minden hallgatói tudományos produktum részt vehessen, nemcsak azok, amelyek tudományos diákköri keretben készültek. Az egész programokról megvitására nagyszabású konferenciát szeretnénk szervezni.

— Mit tartanál kiemelendőnek a rétegek-képviselői eredményei közül anélkül, hogy elismételjék azokat az apró-cseprő sikereket, amelyeket Szilvássy György képviselőtársam már elmondott nyilatkozataiban.

— Én eredménynek tartom azt, ahogyan a felsőoktatási reformmunkálatokban részt veszünk. Nagyon sok és tárgy-szerű kritikának tudunk hangot adni, aminek az az alapja, hogy az EFT-ben, illetve az EFT környékén hozzáértő emberek is dolgoznak. Emellett politikáim is tudunk, itt arra az álláspontra gondolok, amelyet az EFT hatására a gödöllői ifjúsági parlament magáévá tett.

Nem fogadtuk el azt az álláspontot, hogy a minisztérium koncepciója az egy nulla, ugyanakkor nem hittük el azt sem — amit sokan megpróbáltak elhitetni velünk —, hogy ez most a maximum, többre egyáltalán ne is beszéljünk, mert akkor még ez is veszélybe kerül stb.

E szélsőségek között kellett lavírozni, miközben eléggé el voltunk keseredve, mert lát-

juk a felsőoktatás területén a megoldatlanságokat.

— Mik az érveid amellett, hogy jobb volt az, amit a parlament végül is tett, mintha elutasította volna vagy elfogadta volna a koncepciót.

— Elutasítani azért nem lett volna szerencsés, mert ez az egész IP létét kérdőjelezte volna meg, illetve az egyetlen olyan intézményi anyagot buk-tatta volna meg, amely a reform irányát felvállalta. A politikában egyébként is szükséges szövetségeket találni és kompromisszumokat kötni. De jelen esetben különösen így volt ez, mert elutasítás esetén teljesen egyedül maradt volna az ifjúsági parlament, senki sem támogatta volna, még az EFT sem. Ami ebből a javaslatból támogatható, azt támogatni kell — ajánlotta az EFT —, hiszen az irányok azért jelezve voltak ebben (két példát emelve ki: az értelmiségképzés középpontba helyezése; az egyetemeken és főiskolák irányításának korszerűsítése).

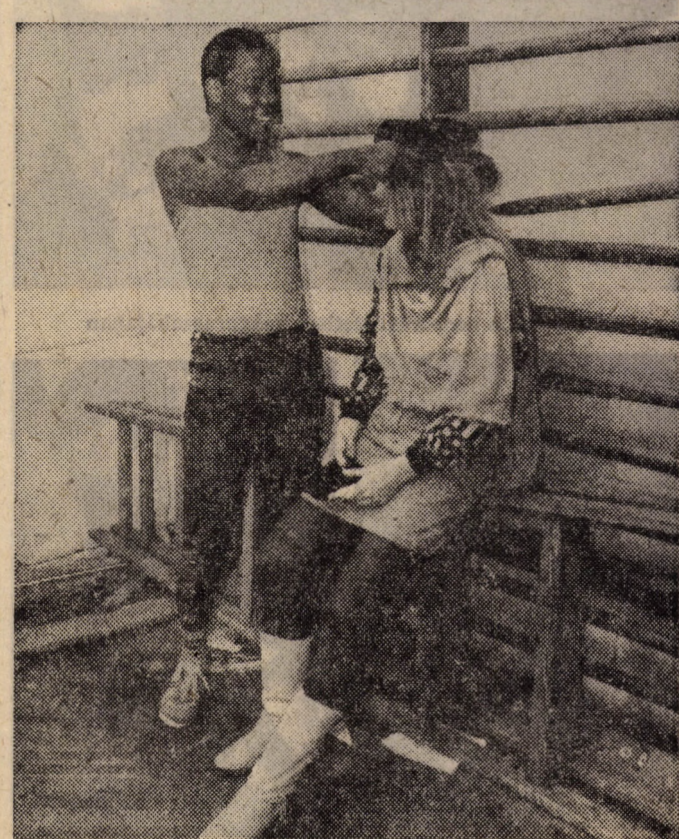
Az a szépségs persze jogosult, hogy a kis lépések politikája esetleg nem vezet sehova, csak önmaga kudarcába. Itt választani kellett, hogy vagy bíznak a kis lépésekben, megmaradunk a párbeszéd mellett és a saját eszközeinkkel, anyilvárosság igénybevételével próbálunk nyomást gyakorolni valamiféle reformprogram kidolgozására, vagy mondunk egy radikális nemet egy olyan dokumentumra, amiben azért egyes részek kérdésként elfogadhatók voltak.

(Ebben az esetben például ezekre is nemet mondtunk volna, így még azt sem tudtuk volna tisztázni, hogy voltaképpen mire is mondtunk nemet.) Viszont nem fogadhattuk el a koncepciót egy olyan programnak, ami minden megoldhat, ezt annak, aki ismeri a felsőoktatást, a jó érzése, a tisztessége tiltotta volna.

Az EFT hatására önálló álláspontot mondott ki a parlament, ugyanakkor tudott kapcsolódni más álláspontokhoz is és nem került senkinek az uszályába. Ez az álláspont ott fogalmazódott meg a parlamenten (voltak fordulópontok a három nap során stb.). Ezt az álláspontot tudomásul kellett venni, foglalkozni kellett vele, nem lehetett lesöpörni az asztalról.

Ezek a tények persze csak azoknak tűnnek eredményeknek, akik benne élnek a napi politikai munkában, azoknak, akik kívülről nézik, vagy akik benne vannak ugyan, de felülemelkednek a mindennapokon, és onnan tekintenek a saját tevékenységükre, azoknak inkább eredménytelenségnek tűnik az EFT működése a réteg hatásmi helyzetének növelésében, a politikai mechanizmus (pl. a KISZ) szükséges változtatásában, a felsőoktatás reformjában. Az egyes EFT-tagok nem elsősorban az a problémája, hogy kikérk-e, figyelembe veszik-e a véleményét stb., bár ennek elmulasztása is előfordul, hanem inkább az, hogy a véleményezési jogai stb. gyakorlása során az az érzése, mintha ez az egész parlament alapon lenne, tehát például mintha a mi véleményezési lehetőségünk a különböző fohatóságok ajándéka lenne, mintha szívesseget nyújtanának nekünk ezzel, ami azért egy kicsit nyúg is nekik stb. Nagyon gyakran nem lehet pontosan tudni, mivel kö-töttünk kompromisszumot, ki mit akar, ki mit képvisel azok közül, akik leülnek velünk egy-egy megbeszélésre.

K. S.

Talán így sikeresebb leszel

„Konok maradtam”

Elmondja: Balaton Károly

Azt hiszem, korosztályomban elég gyakori az az életmód, amit én eddig bejártam. A mi nemzedékünk a közgazdász szakmában vagy vállalatnál, intézménynél dolgozik, operatív, gyakorlati problémák megoldásán vagy — mint én is — oktat, kutat, meditativ, átfogóbb feladatokkal találkozunk. Közönségnek mutatkozunk azonban bennünk, hogy sokat vártunk magunktól, arra gondoltunk, hogy ezt meg azt megvalósítottunk majd. Hát ezek ugye csak részben valósultak meg, és ki-ki a vérmérséklete szerint veszi tudomásul, hogy az adott struktúrákat nagyon nehezen lehet változásra bírni. Nem mondhatnám, hogy peches vagyok; nem értek nagy kudarcok, megrázkódások, súlyos megalkuvásokra sem kényszerültem, és arra sem hivatkozom, hogy a körülmények akadályozták volna a céljaim elérésében. Ebben persze nagy szerepe lehet annak, hogy apró dolgokban hajlok kompromisszumokra, csak a fontosakban vagyok hajthatatlan. Ha tíz-tizenöt évvel ezelőtt körvonalaznom kellett volna a mai helyzetemet, messze jártam volna a mai valóságtól, de ami kialakult, végül is megfelel a lehetőségeknél...

de az tény, hogy a kutatást átmenetileg csökkenteni kellett, és a pénz miatt olyan megbízásokat is el kellett vállalnom, amit egyébként nem tettem volna. Így is tartozunk az OTP-nek, a feleséges munkahelynek, az egyetemnek, a banknak és a barátainknak. A kettőnk fizetése havonta körülbelül tízezer forint, különmunkából átlagosan havi háromezer jön össze. Hétezeret törlesztünk ebből, a

szűnnek az építkezés közvetlen költségei, kiszállok a pénzhajszából...
Értékrendem legfontosabb elemei a szakmailag igényes és megalapozott feladatok, illetve a lelkiismeretes és becsületes munkavégzés. Ez gyakran okoz konfliktusokat, mert a bürokratikus ügyintézés, az akadékoskodás, a lazaság bosszant. Olyan az alkatom, hogy szeretnék mindig előrelépni, a szakterületem

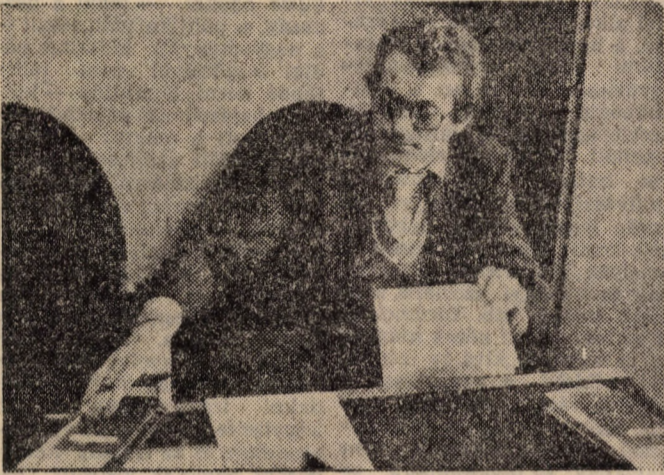
vető eleme egy 10-12 európai országra kiterjedő nemzetközi kutatásban való részvétel, amely a számítógépek alkalmazásának szervezeti hatásait vizsgálja. Ez a két évvel ezelőtt indult összehasonlító vizsgálat sok bürokratikus ügyintézéssel jár. Saját kutatási témámon is dolgozom: a környezet és a vállalati stratégia összefüggéseivel foglalkozom, Dobák Miklóssal közösen pedig a szervezeti elemzés módszertani kérdéseit kutatjuk. A társadalmi munkám az, hogy a kari pártvezetőség ifjúsági felelőse és a TDK-tanács titkára vagyok. Ezenkívül vállalati szerződéses munkákban veszek részt, szerencsére ezek kapcsolódnak többnyire a tanszéki témáimhoz. Nagyon fontos nekem, hogy jó órákat tartsak a hallgatóknak, bár ezt az egyetem jelenlegi gyakorlata egyáltalán nem követeli meg, inkább a saját igényességem a mércé. Az oktatómunka értékelése teljesen formális, nem ösztönöz a jobb munkára, ki-ki a saját mércéje szerint szabja meg a színvonalat magának. Nekem nagyon fontos a hallgatók visszajelzése, hogy sikerült-e óráról órára érdeklődést kelteni a tárgy iránt.

Mindebből következik, hogy a szükségesnél kevesebb idő marad a családra, a művelődésre, a kulturálódásra. A ki-egyensúlyozott élet fontos nekem, hozzátartozik a normális közérzetemhez. Viszonylag sok barátom van, részben még az egyetemről a diáktársaim közül, részben a munkatársaim közül, de ezen kívüli baráti kapcsolatokat is ápolunk. Viszonylag rendszeresen összejárunk, de tulajdonképpen — főleg a kicsi gyerekeink miatt — otthonulók vagyunk. A kultúrában nincs különösebb szenvedélyem, a színház, a film egyformán fontos nekem. Az életmódom miatt a könyvekből tájékozódunk leginkább. Hamar rájöttem, hogy a szakirodalmat nem lehet úgy figyelni, hogy az ember folyton bejár a

könyvtárba és olvassa a folyóiratokat. Most már támaszkodom a könyvtár tematizáló szolgálatára, kigyűjtik nekünk a külföldi folyóiratok tartalomjegyzékét. Azt mondom, hogy az angol, az orosz és a magyar nyelvű szakirodalmat a témámban naprakészen figyelemmel kísérem. A szépirodalmi könyveket mindketten vásároljuk. Korábban a XX. századi amerikai irodalom érdekelt a legjobban, mostanában az utóbbi 30-40 év történelmi tényanyagát feldolgozó magyar irodalommal foglalkozom leginkább...

Nem szokásom, hogy gyakran hátrafelé pillantsak, mérleget emeljek az eddigi éveket, szevesebben foglalkozom azzal, mi következik, milyen célokat lehet kitűzni. Nekem is fontos, hogy legyenek sikerélményeim, ez ad erőt mindig a korábbinál magasabb szintű teljesítmények elérésére. A múlt évek persze engem is megváltoztattak: rutinosabb, megfontoltabbá váltam, de az alapvető törekvéseimben ugyanolyan konok maradtam, mint amilyen voltam. A meggyőződésem szerinti jó dolgokért küzdök, és persze vagy sikerül vagy kudarcokat szenved az ember. Mindenesetre tapasztaltabban, tudatosan, kevésbé ösztönösen reagálok a dolgokra, mint korábban. Igen, foglalkozom azzal, hogy bizonyos szakaszokra, bizonyos célokat tűzsek magam elé. Általában nem középszintű, hanem csúcscélokat fogalmazok meg, és minden megteszek az elérésükért. Pillanatnyilag az eddigi eredményeimet rendszerezem, elterveztem a szisztematikus továbbhaladást, aminek eredményeként körülbelül három évben belül tervezem elkészíteni a kandidátusi disszertáciomat...

Ha most tíz-húsz évre előretételek, azt tervezem, hogy ugyanazena területen dolgozom, körülbelül ugyanilyen életet élek, csak remélem, egy kicsit magasabb színvonalon.
mg

család megélhetésére négyezer kell, tehát kétezer az, aminek nincs azonnal helye. Régebben gyűjtögettünk erre-arrá, most ez fel sem merül, mert nincs miből. A jelenlegi fogyasztási szokásaink alapvetően megfelelnek nekem, nem azt mondom, hogy ennél kényelmesebben már nem is élhetnék, de ki lehet bírni. Maximálisan demokratikusan bánunk a pénzzel: nem zsebpénzt adunk egymásnak, nincsenek dugipénzeink, hanem összerakjuk a fizetésünket, és mindketten a józan belátás alapján költünk belőle. Amint meg-

megtalálni a válaszaimat bizonyos kérdésekre. Tudom, hogy a szakmai igényesség csak állandó munkával tartható meg. Mindez bizonyos esetekben meghaladhatja az ember teherbíró képességét, ezt tapasztalatlából tudom, mert mostanában kaptam figyelmetző jelzéseket az egészségem vonatkozásban. Elismerem, hogy túl sok mindennel foglalkozom. Heti 9-10 órában tanítok, ebben benne van a debreceni kihelyezett tagozat másfél napos elfoglaltsága. A szakközgazdász-képzésben heti két órában van a kutatómunkám egyik alap-

A Marx-konferencia értékelése

MARX HALÁLÁNAK 100. évfordulója alkalmából rendezett tudományos ülésszakot értékelte a párt-vegrehajtóbizottság január végi tanácskozásán. A három hónapja lezajlott eseményről a két szervező Bora Gyula tudományos rektorhelyettes és Marton Imre professzor adott tájékoztatót. Mint ismeretes, a Marx-évforduló megünneplésére egy korábbi döntés értelmében négy intézmény rendezésében került sor. Egyetemünk, az MTA Közgazdaságtudományi Intézet, az MTA Ipargazdaságtani Kutatócsoport és az MTA Világgazdasági Kutató Intézet vettek részt az ülésszakon. Az ülésszak szervezésének zöme azonban az egyetemre hárul.

Általában az előadásokat a magas színvonal és a korszerűség jellemezte. Ez volt a véleménye mindhárom szekcióelnöknek is. Az előadások nem idézett gyűjtemények voltak, hanem főleg a mai problémákkal kapcsolatosan keresték a válaszokat a marxizmus elmélet és gondolkodásmód felhasználásával.

Az ünnepélyes megnyitón elhangzott magas színvonalú előadások után — Csizmadia Ernő, Pozsgay Imre és Berend T. Iván szereplésével — az ülésszak, mint ismeretes, munkáját három szekciónak folytatta. A szekciók két alkalommal fél-fél napos ülést tartottak. Végezetül a záróülésen a szekcióelnökök (Berecz János, címzetes egyetemi tanár, Szabó Kálmán, akadémikus és Hock Róbert, a tudományok doktora) beszámoltak a szekciók munkájáról, majd az ülésszak Bognár József akadémikus zárszavával fejeződött be.

MARTON IMRE PROFESSZOR egyetértve Bora Gyula véleményével, néhány figyelemre méltó megjegyzést fűzött az értékeléshez. Amikor először fölvetődött a Marx-évforduló gondolata, úgy tervezték, hogy együtt ünneplik meg az egyetem 35 éves fennállását. Sajnálatos módon végül is leszűkült a terv a marxizmus tudományos ülésszakra. Kár volt érte, mert hiszen minden intézménynek szüksége van a hagyományokra, és a 35. évforduló a hagyományteremtésre kitűnő alkalmat nyújtott volna az egyetemnek — állapította meg Marton Imre.

Utolsó nekirugaszkodás? Poltár-előzetes, kérdőjelekkel

Keves értékebb és népszerűbb fóruma van a gazdasági-politikai vitáknak, gondolat-, (sőt indulat-) ebresztő beszélgetéseknek, szellemi csatározásoknak, mint a Közgáz Klub több éves sorozata, a Polvax-Poltár. 1976 óta mintegy száz Polvaxon és tizenkilenc Poltáron számtalan újságíró, politikus, expolitikus, közgazdász, művész fejtegette néha unalmasan hivatalos, ám többnyire izgalmasan újszerű, vagy éppen „eretnek” nézeteit (avagy bírálta másokét), meg-megújuló érv-és szócátákat vívva (az utóbbi időben egyre inkább passzívizáló) hallgatósággal. Ahogy végéhez közeledik a Poltár kiadás „téli álma,” úgy fokozódik a kíváncsiság is: mi lesz az idén? Szentirmai Lászlót, aki idestova nyolc éve szervezi fáradhatatlanul a vitaklubot, magyar rádióbeli munkahelyén kerestem fel kérdéssel.

— Az elmúlt félévben kilenc alkalommal összesen tizenöt vendég volt a Poltár-esteknek. Legelőször is szeretném, ha pár mondatban értékelné az őszi „második felvonást”!

SZ. L. — Azt hiszem, egészében véve sikerült megtartani azt a színvonalat, ami az 1983 februárban újrainduló vitaestsorozat első felvételét jellemezte. Most is akadt egy-két igazán kiemelkedő est: Hegedűs András és a Mozgó Világ szerkesztői tett házat vonzotak, s nagyon jól sikerült a Horn Gyulával, illetve a Bauer Tamással és Sárközy Tamással folytatott beszélgetés is. Voltak persze — általában a meghívott vendég felkészületlensége, hozzáállása miatt — gyengébben sikerült viták is, mint például szeptember 26-án a tájékoztatáspolitikai est. A korábbinál lényegesen mostohább körülmények ellenére 100-150 főnyi közönség mindig összegyűlt. Az egyetem vezetése továbbra is pozitívan áll hozzá a Poltárhoz, erről meggyőződhettem a Szuhay Miklós rektorhelyettesrel folytatott rendszeres konzultációk során. Vannak persze a csodálatos, de fejszóváló megnyilvánulások is, de a Poltár létjogosultságát teljes egészében megkérdőjelező állásfoglalások nincsenek. Ha létezne is a Poltár tevékenységét negatívan beállító értékelések, úgy ezt majdnem mindig hiányos,

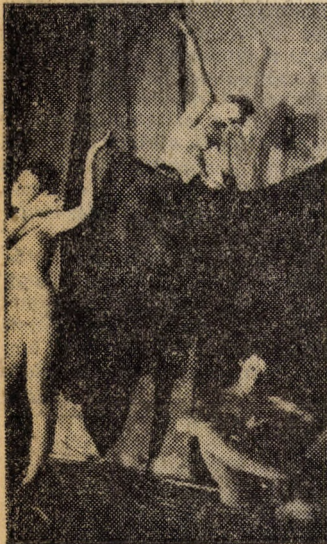
tevése, közvetett információk táplálják.
— Tavaly decemberben egy Poltárral kapcsolatos kérdőív és egy felhívás jelent meg a Klub Közönlönyben; utóbbi a Poltár és a Közönlöny szervezéséhez-szerkesztéséhez kérte a hallgatók serényebb közreműködését. Mik a tapasztalatai ennek a próbálkozásnak?
Sz. L. — Annak idején az a naiv bizakodással tettük közzé ezt a kimerítően nehéz igazán nem mondható kérdőívet, hogy valamilyen képet kaphatunk a közönség véleményéről, továbbá segítséget, ötleteket a szervezéshez. Ezzel szemben elkéserítő tapasztalatokhoz jutottunk: az ezer kérdőívösszesen egy, azaz egy érkezett vissza! Vitaestszervezőnek senki sem jelentkezett... Ez a lesújtó eredmény jóval általánosabb jelenséget tükröz: az egyre jobban eluralkodó közönlöny, passzivitás, a közönségtől a magánzsféra felé való elfordulást. Rendkívül visszásnak tartom azt, hogy hét-nyolc éve végzett emberek szervezik a Poltárt — túlnyomórészt mostani egyetemistáknak. Nincs aki átvegye a stafétát. Azt hiszem, ideje lenne már komolyabban megvizsgálni ennek a hátterét! A Polvax idején volt egy aktív, állandó magja a közönségnek, talán 50 ember, akik rendszeresen felkérültek és megfelelő vitapartnerre tudtak lenni a meghívott személyiségeknek. Vol-

tak továbbá szép számmal klubosok, akik lelkesen szervezték a Polvaxokat. Ma — aktivisták híján — haladik a Közgáz Klub, s ez óhatatlanul kihát a Poltár színvonalára is. Hisz helyes lehet-e az, hogy csaknem egy évtizede végzett emberek fogalmazzák meg a jelenlegi egyetemisták kérdéseit? A ma hallgatósa — ha egyáltalán eljön a Poltárra — egyre kevésbé vitaközönség, eszmét cserélni, s egyre inkább csak passzívan informálódni jön. A vitára való felkészülést elintézik a Közönlönybeli Poltár-előzetes átfutásával. Ezért is van szükség egyáltalán az előzetesekre, ugyanis azelőtt elég volt közölni néhány témába vágó cikk címét; mindig volt néhány törzs-Polvaxos, aki elolvasta ezeket, és felkészülten jött el a vitákra. A tavalyi Poltárokon viszont egyre gyakoribbá váltak a banális, néha szánamegyszerűsítő kérdések. Éppen ezért meglehetősen pesszimista vagyok a Poltár jövőjével kapcsolatban. Mi három, Pap Zolival és Sándor Péterrel egyre nehezebben tudjuk ezt csinálni, egyre kevesebb időt tudunk szakítani a munkára és a családi élet mellett. Én valószínűleg májusig csinálom még, de azután sajnos — idő híján — abba kell hagynom. Jelenleg nem sok remény van arra, hogy bárki is át tudná venni tőlem a Poltár vezetését, így elképzel-

hető, hogy a mostani lesz az utolsó Poltár-sorozat!
— Az pedig ugyancsak nagy kár lenne. De talán most még nem késő megkérni a vészharangot? Mindenesetre ebben a félévben még lesz Poltár. Mikor indul, kiket hívnátok már meg, s kiket szeretnétek még meghívni?
Sz. L. — Egyelőre elég kevés biztosan tudok mondani. Február 22-én este 7-kor indulunk a vita témája: Működési zavarok a magyar társadalomban, vendégünk: Hankiss Elemér, Nyers Rezső és Gombár Csaba is megígérte már, hogy eljön. Nem mondtunk le az Aczél Györggyel folytatandó beszélgetésről (kulturpolitikai témában); továbbra is törekedünk a Vasember c. film megszerzésére, ez talán már nem is olyan reménytelen, ugyanis elég sokszor kiadták már különböző kisebb fórumoknak is. Tervezzük Orbán Sándor meghívását egy az 1945—56 közötti időszak kapcsolatos témához, valamint egy római katolikus püspökkel való beszélgetést stb.
— S vajon lesz-e valami a régóta tervezett nemzetközi vitafórumból?
Sz. L. — Ha rajtunk múlik, igen. Még a Poltár idején — mondhatni annak utolsó rugásaként — '81 tavaszán mindent megszerveztünk ehhez.
— Reméljük, azért sikerülni fog. Sok sikert kívánok!
Meleg József

FORMÁSÁN
HO
HOHOHOHO HOHOHO HO
HO HO HO
HO HOHO HO
HO HO HO
HO HOHO HOHOHO
Montvai Péter

Német színház Budapesten

Fotó: Sass Ákos

Zsubori Ervin:

Tél

Csapatott varjak köröznek lomhán,
magányos fák levéltelen álmát vigyázva,
rémulten roppan a szűz-hó
az átázott léptek alatt,
szeliden omlik alá a lágy csend
a fehérbeszűkült térben,
vibráló mozdulatlanság lebeg a
fátyolbázárt messzességben,
milliónyi, másodpercéletű
kristálypillanat.
Mint halk ecsetvonás, szennyelrejtő
hó borul az egész világra.

Kolozsvári Zoltán:

Éjjel

Ajánlás: Angyalbörben levő leendő golyáknak.

Míg a csend ködös
Foszlányai lomhán
Gördülnek, s az örök
Fáradt, méla arcán,
Mélyet csikkek fénye megvilágít,
Egy-egy gondolat vigyorít,
S míg a tornyok
Közt halódó léptek csikorognak
Kopott bakancsok nyomán,
S távoli falkák
Rekedt csaholását
Az álmos szél elkeveri
A nyugvó természet éjjeli
Neszeivel
Oly jó fekete varjúszárnyakon
Köröző emlékek közt lebegni,
S a nyitott ablakok résein
Belopódozó fuvallat fecsegéseim
Elaludni, nem itt lenni
Messze szállni.

Hajnal
Rubinkavicsait a Mindenség
A Föld peremére szórta,
Minden reggel így hagyva el
Játékait e pajkos gyermek,
Hogy eljövén az este
A vén Baktató megbocsájtó
Dörmögéssel kosarába szedje.

KULTÚRA ÉS TÁRSADALOM

Beszélgetés Mányoki Endrével az új magyar líráról

Mányoki Endre 1954-ben született. Az ELTE Bölcsészettudományi Karának magyar-országi szakán végzett 1978-ban. Egyetemi tanulmányai alatt a XX. századi magyar irodalom-TDK és a Jelenlét folyóirat titkára volt. 1978-tól 1983 végéig a Mozgó Világ munkatársa, 1981-től a költészeti rovat vezetője. Jelenleg a Lapkiadó Vállalat sajtó-dokumentációjában lapsedmélő.

— Tétova tanácsalansággal állók a versekkel szemben. Egyre kevésbé értem, egyre kevésbé érzem és egyre kevésbé olvasom őket. Bizonytalanságomban néhány alapkérdést fogalmazok meg: Hányan írnak ma verset Magyarországon; milyen esztétikai, kiadói és egyéb szempontok teszik költővé néhányukat; mi a '70-es, '80-as évek lírájának tárgya, mi a költészet hatása stb.

— Tapasztalataim szerint a harminc fiatalabbaknak legalább fele, hatvan százaléka ír verset. Az örökös közlésigény és a véleménykifejtési alkalmak hiánya — a család, a baráti társaság, a társadalmi közeg érdektelensége együttesen okozza ezt a megdöbbentő versirási reflexet. Szociológiailag is válságtünet emellett, hogy ez az elementáris hatású ösdilettantizmus „művészi” közvettséggel az egyén legalapvetőbb nehézségeit közli: olyan problémákat, amelyek közvetlenül tartoznának munkaügyi, szociális, közéleti, családi stb. fórumokra. A reflexív saját közeg hiányára az egyén a kiválás igényével, például a versirással, a költővé válás illúziójával reagál. Szomorú tény, hogy mindezzel együtt a költészet nem hatékony; se olvasótáborra, se súlya, se karaktere nincsen. Magyarországra, de egész Európára nézve is igaz, hogy a költészetre senki nem figyel. Rádadásul itthon sajnos, a kritikusok közül többnyire a felkészületlenek, a saját világképpel nem rendelkezők foglalkoznak vele, akik elkerülik a líra alapkérdéseit. Az európai ember annyira körülményei szorításában él, hogy aktív reagálásának célja azok megváltoztatása, vagyis a politika. A kultúrában ennek két szembevetülő következménye van: az egyik a kommersz terrorja, az önkéntes agymosás a tömegkultúrában, a másik a tényirodalom minden típusának felértékelődése, a tények erejének illúziója. Magyarországon a költészet karakter nélkülségéhez mindezek mellett döntően hozzájárul a nyilvánosság problematikussága, ami az irodalmat a semmitmondás, illetve a félig kimondás állapotában tartja. A költészetben, a kultúrális közélet legindifferensebb szférájában is érvényesül az a szemlélet, amely nem ismeri el az irányzatosságot, mert az tükrözné az értékluralizmust, a világ-szemléleti különbözőségeket stb. A folyóirat-szerkesztés és a könyvkiadás gyakorlata jelenleg kiismeretlenül kusza halmazban tartja az értékest és az értéktelent; az irodalom főhígul. A szabadon szervező nyilvánosság birtokában a költészetben is végbemenne az értékliválasztódás, a folyamatos öntisztulás, ami szakaszokként újra és újra megíthetővé tenné a verseket. Mindennek hiányában az esztétika is tétovázik.

— Megragadható-e mindezek után a hetvenes, nyolcvanas évek magyar lírájának tárgya?

— Egyetlen központi tárgya van: a válság. Amíg azonban a válság tükrözése a prózában sajátos szemléleten, világképen alapuló strukturáltságot eredményezett, a líra egyszerűen rosszkedvvel reagált a válságra. Észlelte, hogy krízisben van az önálló személyiség, de a krízis okát egyértelműen kívülre helyezte. Miközben a külső okokat — tehát a gazdaság, a politika változásait — a hagyományhű költészet eddigi eszközeivel nem tudta többé leírni. S miután — külső ráhatásoknak engedve — lemondott a magyar költészet tradicionális sajátosságáról: a direkt politikázásról, más esz-köze nem maradt a társadalmi közérzet megjelenítésére, mint a metafora. Amit aztán a zavarosságig túlterhelt. A társadalomorientált költészetet végül esélyétől fosztotta meg Nagy László halála. Nagy László költészete a nyelvi, gondolati tisztaságot és az örökös társadalmi irányultságot együtt képviselte: a költő a nép képviselőre és az igazság kimondására nemcsak jogosult, hanem kötelezett is. Nagy László halála után (a viszonylagos egybeesés véletlen!) új korszak kezdődik a magyar társadalomban: a reformmozgalom, amelyek az egyén fokozott jelenlétét kívánták biztosítani a közélet minden szférájában.

— Hogyan hatottak a reformtörvények a költészetre?

— A teljes jogú személyiség megjelenési kísérlete a költészetben Tandori és Petri lírája. Ahogy azonban a társadalomban visszafajultak az alulról-szerveződés kísérletei, úgy maradt el a költészeti forradalom is. E helyett a lírát ismét eluralta a rosszkedv, a metafora, az ideológikum.

A művészet — lényegéből adódóan — mindig leképezi a teljes életet. De produktumai közül a kultúrpolitika (és az általa befolyásolt irodalomelmélet és -kritika) rendre a perifériára tolta a szempontjait nem az ő elképzelése szerint kialakító, az élet alapvető problematikusságát ontológiai szinten fölvető irodalmi törekvéseket. A közoktatás ma is sajátos rendben tanítja a magyar irodalmat, a késői Arany, a késői Ady, a késői József Attila nem illik bele ideológiakusan kialakított irodalomfelfogásába. Mai példaként pedig Szentkuthy Miklós integrálódásának elmaradását említem. A közoktatásnak azért tulajdonítok ekkora jelentőséget, mert az egyéni választást kevésbé ösztönző közegben egy mű puszta ki nyomtatása még nem jelenti annak a befogadóhoz való közvetítését.

A hetvenes évektől kezdve tehát egy új „életérzés-költészet” tudósít a közérzet

romlásáról. Ennek az „irányzatnak” nincs célképzete, csak azt hajtogatja, hogy jó lenne, ha jobb lenne. A költészet általános hatása ma kisebb, mint eddig bármikor, de ha valami egyáltalán kivált olvasói reakciót, az ehhez az irányzathoz köthető. Ez paradoxonnak látszik, pedig nem az: az átlagember természetesen rezonál a sajátjának elismert élethelyzet leírására. Rezonál, de mozdulatlan marad. Ezen a számomra nem túlzottan szimpatikus irányon kívül még két lehetőség van a fiatal költészetnek: a mindig is jelenlévő, de igazán sohasem ható avantgarde említhető elsőnek. A hatvanas évek végétől az ország megnyílt Európa felé. A művészekre nagy hatást gyakorolt az ott akkor virágzó neoavantgarde és beatkultúra. Elsősorban annak formai szabadsága és gazdagsága miatt, de — néhányukat — megérintette a szubjektum szabadságának látványos totalitása is. Már ebből már jószerivel az illúzió sem maradt meg. A személyiség ma már nem a nyilvánvalóan vélt szabadság állapotában kísérli meg a világ rendszerbe foglalását, hanem — minimálprogramként — legalább a kötöttségek rendszerét szeretné kiismerni. Am, mivel ez sem kevésbé nehéz feladat, gyakran (értelmezés helyett) csupán az elutasítás legkülönbözőbb gesztusaival tiltakozik az ellene szerveződő külső nyomás ellen.

— Milyen hatása van ennek Magyarországon?

— Nálunk 1979-ben jelent meg (az azóta is neoavantgardnak nevezett) Ének a napon felejtett hintalóért című vers, Zalán Tiboré. Ez alapjaiban rázta meg az új költészetet; sokan indultak el ezen a nyomon. Nem célozzák az élet (s még kevésbé a társadalom) átértelmezését. Önmagukat, saját személyiségüket, tisztázatlan viszonyaik halmazát kívánják ambivalenciák sorozatában megjeleníteni (ennek nyelvi-formai képe hasonlít az avantgarde-ra). Zárt alakzatba nem rendezhető, péma típusú, tág tematikájú és bizonyult érelemlivágú, nagyon hosszú versek születnek fűv. Zalán Tibor mellett (természetesen más módon) Géczy János és Endrődi Szabó Ernő neve fényelzi ezt az irányzatot.

Jó művekben még ennél is szegényebb (a korai német romantikához, a kései József Attilához, valamint — sok más mellett — a század polgári válságfilozófiájához kapcsolható törekvés) a magányt elemi módon megélt költészet. A költő nem a világra figyel, hanem önmagára. Az alapvető létkérdéseket belül veti fel és ott is próbálja megválaszolni. Hajlamos a mítoszteremtésre és a misztikára. Hatása, olvasottsága szűk körű: az önvizsgálatra nem hajlandó olvasó semmiféle viszonyt nem képes kialakítani e művekkel. Nem tud mit kezdeni tehát — például — Marno János és Kemény Judit verseivel.

— Vannak-e másfajta kísérletek?

— Természetesen. Van, aki a klasszicizált európaiság csön-des öre. Van, aki az avantgarde külsőségei és a fölszínes politikum összemosisával kíván zajos sikert elérni. Nagy ritkán megjelenik a groteszk, az abszurd is, de többnyire filozófikum nélkül, a felszínen.

— És vannak a Bereményi Géza — Cseh Tamás-dalok és Bródy szövegei...

— A Cseh Tamás-dalok szerintem sanzonok, szövegük, dallamuk, esztétikai értékük. Bereményi e művei persze nem versek, hanem dalszövegek, de olyan életérzést közvetítenek, amelyre sokan rá tudnak hangozolni. Alapvetően különböznek azonban az életérzés-költészet siránkozásaitól abban, hogy Bereményiek képesek a tárgyakat nagyon élesen és ironikusan kívülről szemlélni; a szöveg és az adás ekként önmaga kritikáját is adja, kiemel az éppen tükrözött helyzetből. (Kell-e mondanom, mennyire jellemző ez a prózaíró Bereményi mentalitására?) Bródy sem költő. Az ő szövegei bizonyos lélektani-társadalmi helyzeteket írnak le, korábban invenciózusan, ma már szerintem öszintétlenül, de az esztétikai érték kérdése velük kapcsolatban föl sem merül.

A költészethez visszatérve szeretném hangsúlyozni, hogy határainkon kívül is van magyar irodalom. Eszpedig tiszta karakterű, az itthoninál gyakoribb egyetemesebb érvényű líra és — kisebb számban és súllyal — próza. Az illető országok társadalmi viszonyaival magyaríthatnánk, ha volna rá mód, a külföldi magyar líra jellegzetességeit. Erdélyben három igazán fontos fiatal magyar költőt tartok számon: Cselényi Béla az abszurdba hajló groteszket képviseli, Egyed Péter bölcselő lírikus, Szócs Géza pedig (a szó filozófiai értelmében vett) egzisztenciális kiszolgáltatottság ellen lázadó politikai költő. Mindhármukon érődik tanáruk, Bretter György filozófus hatása, és mindhármuk alapértékként őrzi magyarságtudatukat. Jugoszláviában, Újvidéken működött az egyetlen kelet-európai avantgarde folyóirat, az Új Szimponon, amely nagy hatással volt a hazai magyar irodalomra is. Költői közül Tolnai Ottót, Fenyvesi Ottót, Ladik Katalint és Sziveri Jánost említeném. Csehszlovákiában a magyar irodalom történeti okok következményeként hosszú ideig vidékies volt, majd a hetvenes évek végén Tózsér Árpád, Varga Imre és Tóth László munkásságának köszönhetően európai szintre emelkedett.

Az életérzésespadát valamennyien elkerülik; a határainkon kívüli magyar költészet nincs abban a helyzetben, hogy beérhetné a rosszkedvűséggel...

Molnár Gabriella

Lézersugár a zene hullámhosszán

Mike Oldfield-multimédia a Planetáriumban

nyos, ám önmagában tartalmas és érzelmileg is üres lézereffektusokat életre kelti a csodálatosan harmonikus zenei absztrakció, s a fények egy órán keresztül fantasztikus táncot lejtnek a kupola csillagorondján. Több dimenziós mozgásuk pontosan, hűen tükrözi a zene kritikai és hangulati-emocionális változásait. Ezen a ponton a műfaj átlépi az ügyes, hatásos mérnöki munka határát, és valódi művészté válik. Sodró ritmusú, kemény, dinamikus zenei részletek vakítóan éles, pillanatonként változó alakú fényhurok villognak a kupolán. Vibrálásuk egyre idegesebb, egyre vadabb, s végül a dobhártyarepesztő dübörgés közepezté már-már önnön fizikai korlátaik határát ostromolják; a kényelmes ülésbe nyugdözött közönséget már képtelen különbséget tenni a rászúdoló fény- és hanghatások között;

vajon a dinamikai-ritmikai csúcspontjára ért zene villódzik-e örületen zeme előtt, avagy maguk a lézereffektusok harsogják fülebe hallhatóvá izzott fényérzelmeket. Ha viszont a zene megnyugszik, s a vad fortissimó lírai, fülbe-mészó pianóba vált, a kupolán megszűnik az örült villogás, s valahonnan zöldes árnyalatú, sejtlemes fényátlak usznak elő. Táncuk végtelenül lagy, megnyugtató. Felszínük egy pillanattig sem állandó, hullámzó, képlekeny szinmassza, mely fantasztikusnál fantasztikusabb asszociációkat vált ki a nézőben. Mindez valami halovány, álomszerű boldogságérzetet indukál abban, aki testileg és szellemileg tökéletesen ellazulva átadja magát szélesre tárt érzéki szabad játéknak. A vizuális és auditív érzékelésmód összefonódása, a zene és a fény állandó hangulati-dinamikai

egymásba-alakulásának képzeleti jelenti tehát a lézermultimédia lényegét, s e lézereffektusok metamorfózis a „Mike Oldfield”-ben tökéletes, magávalragadó harmóniát alkot.

A produkció szerkesztése zeneileg átgondolt, koncepciózus: lényegében átfogja Oldfield egész eddigi életművét, mindazonáltal súlyozott szerepet kap a már klasszikussá számított Tubular Bells, illetve a Crisis című album. Kicsit hiányoltam viszont a Hergest Ridge-t. Talán ez még beillesztet volna a zenei struktúrába. A fényeffektusok gyönyörűek, hatásosak, pazar vizuális élményt nyújtanak csakúgy, mint bármelyik multimédia-előadás. S úgy tűnik, az alkotók még nem fogytak ki az ötletekből, tudtak újat teremteni a fényfigurák megformálásában is.

Kitűnő zenei és vizuális csemeget nyújt tehát a „Mike Oldfield” mindenkinek, aki kikapcsolódást keresve belül a Planetáriumba, s maradéktalanul átadja magát a lézershow élvezetének.

Meleg József

„A tehetséget bűn nem kihasználni”

Mottó: „Ilyen gazdagok vagyunk?”

(Mezei András)

Szinte naponta hallani egyetemisták egymásközti beszélgetéseiben a panaszt: „Kész rohanás az életem, már megint teljesen le vagyok égyve anyagilag, kénytelen vagyok alkalmi munkát vállalni. Csak hogy így megint elszúrom a hétvégémet, vagy egy napot hiányozni fogok!”

A kívülről e „sírámokat” meghallva csak legyint és így szól: „Lógósok! Ne panaszkodjatok! Örüljétek, hogy nem kell dolgoznok, hogy eltartunk benneteket! Csak az a dolgotok, hogy tanuljatok! Ne mondjátok, hogy nincs időtök semmire!”

Próbáljunk meg utána járni, kinek van igaz! Valóban elintézhető egy közlegyintéssel és egy „lógós” jelzővel a diák, vagy mégis van alapja „sírámainak”?

Talán nézzünk egy konkrét példát! Milyen volt III. év első félévem egy belker. szűkös hallgató élete. Szorgalmi időszak: IX. 26—XII. 23. — azaz 13 hét. Megtanulandó tananyag (tíz tantárgy): kb. 4650 oldal (lefelé kerekített érték). Heti óraszám (tanrend szerint, elvileg): 29 óra. Az átlagegyetemista olvasási sebessége: 15-25 oldal/óra. (Ezt az értéket a csoportban és a szakon végzett felmérés alapján állapítottam meg.) Most már csak néhány számtani művelet, és megvan a végeredmény, mennyi időt kell a félév folyamán tanulásra fordítani, mennyi marad az egyéni szükségletekre, az egyéniség fejlesztésére.

De tényleg ilyen egyszerű a dolog? A válasz határozottan nem! Vizsgáljuk meg a problémát több oldalról megközelítve.

Alvásra napi átlagban 7 órát számolhatunk. Az egyetemi oktatás a városban szétszórtan folyik, napi átlagban 3-szor kell negyedórát gyalogni, utazni két előadás, szeminárium között. (Ez már a rekonstrukció előtt is így volt!) A könyvtár elköltözött a központi épületből. Régebben félórásra, másfél órára is érdemes volt beülni a könyvtárba, mert házon belül volt. Most mikor oda-vissza út 15 perc, a fáradt diák nem veszi a fáradságot, hogy két óra közötti lyukasórában elmenjen oda. Ez érthető. Vegyük még figyelembe a menzai viszonyokat, az ebédre fordított időt is. Így a heti 29 óra — 36 óra ténylegesen. A szokásszerűen szükséges mindennapos tevékenységre (mosás, öltözködés, reggeli, vacsora, bevásárlás stb.) 2 órát fordítunk átlagosan. Ugyanakkor egy leendő értelmiségitől elvárható, hogy érdeklődjön a világ dolgai iránt, ne legyen szakbarbár, azaz ne csak a szaklapokat, hanem a napi sajtót is olvassa, olvasson szépirodalmat is, időnként nézzen meg egy színházi előadást, vagy egy filmet akár a moziban, akár a tévében, hetán a TV-híradóról se maradjon le. Legyen ez mondjuk napi 1 óra. (Ez akkor még szűkmarkúsággal is védelmezhető.) Továbbá a hallgatók nagyobbik hányada vidéki, heti egyszeri hazautazást nem minősíthetünk túlzott igénynek. Ez négyhetente két és fél nap. Természetes az is, hogy mindenki-nek van barátja, barátjáné, családjá, társas kapcsolata, amit bűn elhanyagolni. Megint napi 2 óra. A kollégisták többsége kénytelen mosni és vasalni is magára (még a fiúk is!). Mondjuk heti 3 óra.

No, most számoljunk! A szorgalmi időszak hossza 13 hét — 2184 óra. A tanuláshoz szükséges (de nem feltétlen elégséges!) körülmények biztosítására fordított időt — amit fentebb tételenként megállapítottunk — vonjuk le belőle. 2184 — 1803 = 381. Tehát már csak ennyi idő marad tanulásra. Illetve, még ennyi sem! Most jön az a bizonyos elégséges feltétel. Mivel az árak emelkedésével nem tartott lépést sem a szülők keresete, sem a tanulmányi és társadalmi ösztönzők, sem a szociális segélyek összege, ezért nem ritka az olyan hallgató, aki megélhetésének biztosításához kénytelen — alkalmi vagy

részmunkaidőben végezhető — munkát vállalni. Hetente 6 óra. De ez még nem minden. A szakkollégiumok, egyetemi klubok, különböző másodlagos közösségek (AIESEC, SG stb.) programjait, életét és értelmét az egyetemisták adják. E másodlagos közösségek is elengedhetetlen részei az értelmiségű válsáknak. Legfeljebb 3 óra hetente. Az egészséges életmódhoz tartozik pl. a testedzés is.

A fentieket is figyelembe véve marad 264 óra 4650 oldal megtanulásra. 15-25 oldal/óra sebességgel ekkora anyag egy-szeri elolvasásához — nem megtanulásához! — 186—310 óra szükséges. És ekkor még nem is beszélünk az unalmas előadásokról és szemináriumokról, a bő lére eresztett, kilóra írt (mert sajnos, a szegény jegyzetírót nem a tartalomra, hanem a felhasznált papírmennyiség arányában fizetik — rosszul!) és ráadásul magyartalan, „öbönvíz előtti” jegyzetekről, az elavult oktatási struktúráról, állandó stressz okozta pénzben, időben ki nem fejezhető kárrol. (Tisztelet a kivételnek!)

Egyértelmű a következtetés: az adott társadalmi keretek, egyetemi érték-, érdek- és oktatási struktúrák között az átlagegyetemista teljes joggal és indokoltan dönt (az összegegyeztetettség hiányában) egy számára elérhetőbb emberi lét mellett — a tanulás rovására. Természetes ennek következtében szórványosan jelentkezik a diákok körében a közöny, a kiábrándultság, netán az alkoholizmus és a depresszió.

A legjobban kifízetődő beruházás az emberi tőkébe való beruházás. De nálunk e beruházás nem párosul a hatékonyvá válás feltételeinek biztosításával. Ezért a végeredmény nem az, amit várunk — nem is lehet az! Ugyanakkor a felelősséget a beruházás tárgyára kenik. Aki viszont nem tárgya, hanem alanya szeretne lenni e befektetésnek. Az érem másik oldala: az a hallgató, aki eltűri, hogy ilyen viszonyok uralkodjanak rajta, belenyugszik, hogy ilyen körülmények között kell élnie és tanulnia, és nem hajlandó cselekedni más, jobb jövőért — az nem is érdemel mást! Azt kapja, amit megérdemel!

Úgy vélem, egyértelmű, hogy a bevezetőben említett vitában kinek a pártján állok. Végezetül még valami: az egyik legnagyobb bűnkem a szellemi kincselem való gondatlan, pazarló megőrzését tartom.

Budai János

Új félev, új ruha

Fotó: Sass Ákos

Amerikáról rosszat vagy semmit?

Mi van, ha már nincs semmi nyugatra?

Viktortól Texasban elbűcsúzva, Arizona felé vettem az irányt. Sosem értettem meg az emberek rajongását a Pusztá iránt, ugyanakkor nagyon megkedveltem a sivatagot. Nincs két egyforma sivatag — különböznek a felszíni formák, a talaj, a növényzet, a színek. És micsoda élmény a napfelkelttől sivatagban tölteni! Phoenixen keresztül közelíttem meg Flagstaffot, ahol randevúm volt egy korábban megismert német lánnyal. Végül is a dolgok úgy alakultak, hogy nem veie, hanem egy másik német truppal — két lánnyal és egy sráccal indultam a Grand Canyonhoz. Egy, a nagy autók közt is óriásinak számító Chevrolet Impalán. A Grand Canyont megpróbálni szóból lefesteni nagyból lehetetlenség, mint egy műszakkissal elhíthető, hogy a közgazdász is értelmiségi. Nem is kísérletezem vele, inkább csak beszámolókat kalandomról, az általam szerénytelenül az „évszázad mászásának” nevezett túrámról. A Grand Canyon fenekére, a peremtől számított 1400 méter mélységben rohanó Colorado folyóhoz négy ösvény vezet, amelyek közül a turisták tulajdonképpen csak egyet, a Bright Angel Trail-t használják, mivel csak e mentén található vízforrás (mesterséges). Az ösvényen ki-ki edzettségének megfelelő távolságig merészkedhet le, hiszen az egész túra a folyóig és vissza 26 km, s ami a nagyobb nehézség, a szintkülönbség kétszer 1400 méter. Egyöntetűen kétnapos útnak ajánlják, jó fizikai kondícióban lévő mászóknak — s a hőség miatt csakis a téli hónapokban. Az út óriási sziklafalakba vágott, keskeny ösvényen vezetett. Minden vörös volt, ami a Canyon túsós oldalára tekintve a narancson át a kékbe ment át. Hét és fél kilométer és 940 méter szintkülönbség leküzdése után egy lapályos részen, kis oázisban, az Indian Gardens-ben pihentünk meg. Itt váltam el barátaitól, mondván: én meghalok, ha nem mehetek le a Canyon fenekére. Mint később kiderült, majdnem így is. Ók a Plateau Pointot visszatartották célpontul, ahonnan egy sziklaplató szélén hasalva pillantották meg a 400 méterrel alattuk hőmpölygő folyót. En folytattam az utamat az egyre szűkülő Canyon mélyére, ahol a sziklafalak egyre szorosabban zártak körbe, s ahol a hőség egyre elviselhetlenebbé vált. 40 fok fölött járt a higanymutató. Árnyékban, ami viszont az egész Canyonban csak az Indian Gardensben található. El is jutottam álmai Colorado Riveréhez, s erre a találkozásra is egy kódaráb emlékeztet a polcomon, akár három évvel ezelőtti túrára a svéd—norvég—finn határ metszéspontjánál, messze az északi-sarkkör fölött. A mászást visszafelé lendületesen kezdtem, de a tempó egyre csökkent. Először negyedóránként pihentem meg, majd tíz percenként, aztán öt, végül már nem az órát néztem, csak a következő kanyart. A légszomjtól és a hő-ségtől káprázó szemmel akaratom ellenére le-lezútyantam az ösvény szélére. Ilyenkor a szinten felfelé kapaszkodó, ziháló tüdejűekkel arról kérdeztük egymást, ki hongan, mióta. Senki sem akarta elhinni, hogy lent jártam e pokol fenekén. Mire felértem a peremre, már én sem. Nyolc óra alatt megmásztam a kétnapos túrára! A kicsőség és a következmények egyaránt az enyémeke voltak. A kocsihöz érve leültem, aztán már nem voltam képes felállni. Valahányszor megpróbáltam, félajultam

hulltam vissza a biztos anyaföldre. Atnap számomra se zuhany, se vacsora, továbbbujtottunk a sivatagba, s a homokba kiterítve a hálózsakomat, folyton görcsölő lábizmokkal aludtam el az ég millió csillaga alatt.

Másnap ismét Arizona, majd Utah sivatagjait hasítottuk óriási batárunkkal. Célpontunk a természet és az ember szövet-ségének csodája — a Lóke Powell volt. A sivatag kanyonjaiban futó Colorado folyó útját 217 méter magas gáttal zárták le, minek következtében 290 kilométer hosszan a katlanok felduz-zadtak édesvízzel. Nem tudtam betelni a csodával, hogy a siva-tag tüzés homokjából, amelyet csupasz talppal állni nem lehet — errefelé évek, talán évtizedek óta nem esett eső — az ember beleronthat a száz méternél is mélyebb hideg és kristály-tiszta vízbe. A partokon s helyenként a vízből előbukkanva a néhai kanyonok csúcseinak bizarr formái voltak láthatók.

Másnap a sivatagból a hegyek közé kapaszkodtunk fel a Bryce National Parkba. Gyönyörű fenyvesben találtunk tábor-helyet, majd elindultunk megnézni a park nevezetességét, amelyről a magyar útikönyv négy sorban emlékezik meg — feltehetőleg szerzője sose látta. Ismét az erózió mestermunkájá-val találkozhattunk. A lefolyó víz a puha kőzetben bemosta magát a platóbá, így hozva létre a szűk kanyarokat, amelyeket gigantikus kőoszlopok, gyertyák szegélyeznek. Ezek a tornyok azonban korántsem egyenesek, szinte gótikus csipkézetűek, helyenként alul vagy közepén jóval keskenyebbek, mint felül. Ameddig a szem ellát finom körvonalak, csipkék, csipkék — forma és színorgia. A naplementében a táj egy ostoba sci-fi kihalt bolygójára hasonlított. Az volt az érzésem, hogy ennyire természetellenesen gazdagon cizellált birodalmat a természet nem, csak a mindent túlbonyolító ember hozhatott létre. A Na-va-jo ösvény nagyon meredek szerpentinjén leereszkedtünk egy öt-hat méter széles 30-35 méter mély kanyonba. Odalént kihalt vörös-sötétség fogadott, a csúcokat a lebukó nap színesítette meg. Egy éles kanyar után a természet tréfájába ütköztünk. Háromöles szálfageyenes fenyő tört a magasba a sötétből, hogy a kanyon falai fölött olyan 30 méter magasban eresszen ágakat a napfényre.

Estére lopakodva gyűjtöttünk száraz ágakat a tűzhez, mivel a nemzeti parkokban ez is tilos. Venni lehet: egy öl fa 8 dollár. A büntetésekkel Amerikában nem lehet játszani: súlyosak. Autópályán szemetelésért 100 dollár, ugyanezért nemzeti park-ban 500 dollár jár.

A következő napon újabb nemzeti park: a Zion követke-zett. Itt is a víz és a talaj mozgásának munkája által kialakult kanyonok és geológiai formák kápráztatják el a látogatót. Több százméter magas ormok, letörések, leheletfinom gerincek — s legtöbbitük megmászható (ha más nem. kerülő úton). A legjel-legzetesebb forma a főkanyon közepéből az égnek törő, egyet-len robosztus szikla, a több mint 900 méter magas Watchman (örszem). Kisebb balesetet szenvedtünk az egyik túra során. Beate kérésére loptunk egy kaktuszt, s az én oldalásként hantuk le a hegylabdáról. Mikor a kocsinál nylonzacskóba akartuk átrakni, megdőbbenve tapasztaltam, hogy az izsákom kibo-

Wilcsek Jenő 1898-1984

86 éves korában elhunyt Wilcsek Jenő egyetemi tanár, a közgazdasági tudományok kandidátusa, a Pénzügykutató-si Intézet nyugalmazott igaz-gatója.

Wilcsek Jenő kimagasló sze-repet töltött be a szocialista közgazdász-képzés kialakításá-ban és fejlesztésében. Reform-javaslatait mind az oktatás-ügy, mind a mechanizmusbi-zottság nagyra értékelte. Az ipargazdaságtan tanszék ve-zetését 1957-től tíz éven át vál-talta. Irányítása mellett sok fiatal munkatársra szerzett dok-tori fokozatot, tudományos mi-

nősítést, írt tankönyvet. Munkatársából olyan gárdát ne-velt, akikből tanszékvezetők, egyetemi, kari vezetők és a gazdasági élet elismert szak-emberei váltak. A hallgatók körében nagy tiszteletet váltót-tak ki Wilcsek professzor fel-készültsége, több évtizedes el-méleti és gyakorlati munkái-ötöző évtizedes előadásai, szakkönyvei, haladást ösztön-ző vitáival. Az ipargazda-ságtan tanszék vezetése után a Pénzügykutatósi Intézet megalakítását és vezetését vál-talta.

Halálával fájdalmas veszte-ség érte egyetemünket is.

„KÍNA-SZINDRÓMA”?!

Furcsa zúgás. Az eromű falai gyengén megreme-gnek. Szokásos turbina-stop? A felvevőgép ezalatt alig hallha-tóan, titkon berreg. A morgás erősödik, az izgalom nő. Az emberek idegesen futkosnak az irányítópultban. A kérdés azonban még csak egy ember fejében kezd halványan meg-fogalmazódni: „lesz-e KÍNA-SZINDRÓMA?”

Ha megpróbáljuk elméleti síkra átviteltetni az atomenergia felhasználásának kérdését, ak-kor kétségtelen, hogy az atom-energia gazdasági jelentőségét napjainkban még nem lehet lebecsülni, hisz felhasználás részben pótolja az eddigi, kor-látozott mennyiségben rendelkezésre álló egyéb energiahor-dozókat. Az atommal azonban „csinján kell banni”, hisz elő-nyre mellett, állandóan ott buj-kál mögötte a kockázat, a ves-zély. Hol hát a kiút? A töme-gel tiltakoznak az ellen, hogy alkotóhelyük közelébe atom-erőműveket telepítsenek, hogy atomfegyverekkel bátyázzák körül őket. Világszerte folyta-tódnak a béke megmozdulások, az atomellenes tüntetések. Ez történt pl. 1983. november 14-én is. Greenham Common szö-gesdróttjai előtt az első rakétá-gesztációk. Nyilatkozik Helen John asszony is, a greenhamiák szóvivője. Azt mondja maradnak, és a követ-kezmények egyáltalán nem ér-deklék őket... A „követke-zmények”, amire céloz: golyók.” Végezetül csak annyit, hogy a „kiút” megkeresése a jövő feladatai közé tartozik, s a cé-lok között olyan egyéb en-ergiaforrások létrehozásának is szerepelnie kell, melyek keves-sebb veszéllyel tudják biztos-tani mindazt az előnyt, amely-re az atomerőművek képesek.

Baranyai Zsuzsa

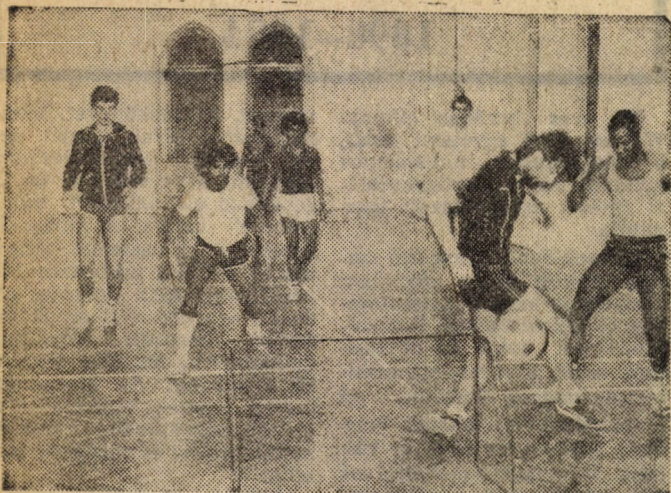
rostasodott. A félnapi út során, amíg a sivatagon át Las Vegas felé robogtunk egy-egy szemöldökcsipesszel az alig látható apró tüskékkel szedegettük belőle. Ezek a szemmel is aligh fel-dezhető fegyverek aztán szétszórták a kocsiban, belejutot-tak minden cuccunkba, s még egy hét múlva is átkozódtunk, hogy itt szúr, ott szúr.

Az aranyláz boomja után elnéptelenedő Nevada állam a kihalást a szerencsejáték engedélyezésével kerülte el. Mint a Keresztapa c. filmből is tudjuk, a mafia felkarolta azt az üz-leket, s olyan prosperáló vállalkozásokat hozott létre, mint Las Vegas vagy Reno. Még a legkisebb boltok bejaratánál is játék-automatákba ütköztünk, de az igazi látványosság mégis az éj-szakai Las Vegas. Ekkorra a hőmérséklet 30 fok alá száll, ki-gyullnak a fenyvek, az emberek előltek az utcákat. Az egy négy-zetméterre jutó neonvilágítás tekintetében egészen biztosan világelső ez a hely. Házfalat a különböző rafinált mozgó, vilá-gító és füstölő reklámoktól látni nem lehet, de helyenként még a járda is világít. Szemkápráztató világ! S a kaszinók! Automa-ták ezrei, rulett, huszonegy, bingo, póker és még amit az ember el tud, vagy el sem tud képzelni. A lényeg csak egy: hagyj ott a pénzed. Ennek érdekében egész rafinált trükköket alkalmaznak. Ízelítőtül néhány: szinte minden újságból kivághatsz szelvényeket, az utcán is osztogatnak ilyeneket, amikért szeto-nokat kapsz egyes kaszinókban, illetve itálra válthatod be. A lényeg, hogy begyere — a kuponok általában egy fél játékhoz vagy fél italhoz elegendő, esetleg ahhoz, hogy belekezdj a játék-ba. Az egész országban a legolcsóbb étkezést kínálják a kaszi-nók éttermeinek svédasztalai. A póén itt is ugyanaz: hogy meg-közelítsd, át kell hogy keljél a játékautomaták csabító terméin. Nagyon érdekes trükk a következő: egyes kaszinók előtt utcára került, vagy sztrájkoló krupték ácsorognak transzparensekkel hívva fel a járókelők figyelmét az őket ért sérelemre. Ezek azonban fizetett sztrájkolók! A nagydémű fantáziája ugyanis ilyenkor megindul: „Bent kevesebb a krupté — talán itt köny-nyebb nyerni”, vagy: „Kidobták a kruptékat, tehát rosszul megy az üzlet — vagyis itt nagyobb a nyerés esélye, mint máshol!”

Las Vegasból a Hoover Dam, a világ legnagyobb gátjának érintésével megindultunk, hogy egy heti sivatagi és sziklás-hegységbe kalandozás után elérjük a Csendes-óceánt. Oceansi-de volt a város neve, ahol megpillantottuk a végeláthatatlan vizet. A magas partfal alól mintha elfogyott volna a talaj, ti-zenöt méterrel alattunk már a sós hullámok csapkodtak a szik-lákat. Ameddig a szem ellátott a part hosszan hullámlóvasok százai táncoltak a tarajos vízen. A nyugati parttal párhuzamo-san hatalmas autópálya fut észak-dél irányban. Utam feléhe-z értem, eddig szinte egyfolytatban nyugatnak tartottam, most választanom kellett, merre tovább. Délnek vettem az irányt német barátaimmal. San Diegóban szálltunk meg, s innen men-tünk át ismét Mexikóba: Tijuana-ba az amerikai turisták köz-pontja. Érezhető volt a hely felkapottsága, árai jóval magasab-bak voltak, mint a Cindad Juarezben tapasztaltak, sőt itt pe-sóban már ki sem írták, csak a dollár, a dollár. Jövetelünk íga-zi célja az USA-ban nem engedélyezett bikaviadal megtekintése volt. Még sosem láttam előtte bikaviadalt — s azt hiszem nem is fogok többet. Lehangelő volt a bikagyilkosok ripacs peckes-sége, amivel szerencsétlen ostoba állatokat a sportszerűsége teljes mellőzéseivel, sanszot sem hagyva nekik, lemészárolták. És még ha mind ügyes lett volna! Néha azonban undorító vérfür-dőt rendeztek. Ennyit arról, s legközelebb Északnak vesszük az irányt.

Szok

Elsőpró lendület

Fociznak a váriak

Gyorsmásoló

Új gyorsmásoló gépet helyeztek üzembe a könyvtár II. emeletén. A másológépet igénybe vehetik oktatóink és hallgatóink egyaránt. A tananyagmásolás oldalanként 50 fillér, viszont, ha nem szerepel az előírt tananyagban a másolandó könyvtárgy, akkor oldalanként 2 forint.

Gőzgazdász

A Közgazdász szerkesztőségben kapható az egyetem negyedszázados humora, a Gőzgazdász. Ára: 20 forint. A diáktrefák, humoristák frásai, karikatúrák mellett megtalálhatók benne neves oktatóink vidám diákvisztaemlékezései is. Vedd, olvasd, a tiéd is.

Hírek

Dr. Riesz Miklós egyetemi tanárnak, a pénzügyi tanszék vezetőjének temetése február 9-én volt a rákoskeresztúri Új köztemetőben.

Az egyetemi tanács február 13-án tartotta legutóbbi ülését. Napirendjén az egyetemi doktori fokozat szerzésének szabályozásáról szóló miniszteri rendelet alkalmazása, valamint a fiatal oktatók munkája, élet- és munkakörülményei szerepeltek.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem képzési rendjének korszerűsítéséről szóló javaslatot tárgyalta meg legutóbbi, február 14-i ülésén a KISZ oktatási reform munkabizottsága.

A pártbizottság február 16-án 13 órakor ülést tart. Foglalkozik az első félévi politikai munka tapasztalataival és a pártbizottsági munkaterv módosításával, majd egyebeket tárgyal.

Új DB a szakkollégiumban

A Rajk László Szakkollégiumban február 8-án diákbizottság-választás zajlott le. A DB tagjai: Tóth István titkár, Czákó Erzsébet, Fábian Tamás, Kederják Péter, Misovicz Tibor, Spéder Zsolt és Vályogos Győző.

Jutalmazás

A KISZ-bizottság több éves KISZ-bizottsági és pártbizottsági mozgalmi tevékenysége, fáradozása alapján jutalomként Boldizsár Zuzsát, a Moszkvába és Irkutszkba szentződéskötésre utazó delegáció tagjává jelölte.

Gratulálunk

Dr. Bikics Istvánné, a Matematikai és Számítástudományi Intézet docense, nyugalomba vonulása alkalmából a Munka érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesült.

Dr. Gondj József a filozófia tanszék docense a Felvételeket Előkészítő Bizottság létrehozásának 10. évfordulója alkalmából a Szocialista kultúráért kitüntetést kapta.

Ugyancsak ebből az alkalomból dr. Denkinger Géza, a Matematika és Számítástudományi Intézet docense Kiváló Munkáért kitüntetést kapott. Gratulálunk!

FELHÍVÁS

A KISZ Központi Bizottsága az egyetemi és főiskolai ifjúság társadalomtudományi tevékenységének ösztönzésére Társadalomtudományi Alapítványt hozott létre. Az alapítvány társadalomelméleti, politikai, gazdasági és kulturális kérdések elméleti igényű vizsgálataival foglalkozó egyetemi, főiskolai hallgatók, illetve csoportok tevékenységének elismerésére, munkájuk anyagi feltételeinek biztosítására szolgál.

Az alapítvány felhasználható: — elemző munkák, javaslatok további kidolgozásához szükséges anyagi, technikai feltételek biztosítására;

— az alapítványt elnyert személy vagy csoport új témakörben végzendő vizsgálatához, kutatásához szükséges feltételek megteremtésére;

— a publikációs tevékenység finanszírozására.

Az alapítvány — évenként több részre is felosztható — összege 100 000 Ft.

Az alapítvány pályázat útján nyerhető el.

Odaitételéről — a benyújtott pályázatok alapján — bíráló bizottság dönt.

Felajánthatnak: — egyetemi és főiskolai hallgatók egyénileg — KISZ-szervezetek és -alapszervezetek — tudományos diákkörök — szakkollégiumok — oktatók és hallgatók közös munkáján alapuló stúdiumok résztvevői és — öntevékeny hallgatói csoportok

Pályázni lehet: — bármely társadalomtudományi témakörben kidolgozott tanulmánnyal, részletes tanulmánytervvel — kutatási hipotézist és vizsgálati programot tartalmazó tervvel

— konkrét társadalmi kérdés vizsgálatával foglalkozó életmunkával és publikációs programmal — tudományos diákköri konferenciára is szánt dolgozattal és más dokumentálható és értékelhető munkával.

Pályázni csak még nem publikált munkával lehet. A pályázat tartalmazza az alapítvány esetleges elnyerése esetére annak felhasználására vonatkozó elképzelést is.

A pályázó (személy vagy csoport) nevét és címét kérjük a pályázaton pontosan feltüntetni. A pályázatot gépelve, 3 példányban kell elkészíteni.

Beküldési határidő: 1984. március 31.

Cím: KISZ Központi Bizottsága Egyetemi és Főiskolai Tanács Titkársága, 1388 Ep. Pf. 72.

A bíráló bizottság javaslata alapján, az arra érdemes munkák publikálásának teendőit — a szerzők egyetértésével — a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsa vállalja magára.

HUMORZSÁK

MESE A SZEGÉNY, DE SZORGALMAS KÖZGAZDÁSZRÓL

Hol volt, hol nem volt, a Calvin téren is túl, de még a Szabadság-hídon innen, élt egyszer egy közgazdász. Kicsiny, szalmatetes diákszallóban lakott, amelyben langyos víz is csak hetenként kétszer volt, és olyan szűkösen tengette életét, hogy még a Dékányi Hivatalnak is megessett rajta a szíve és havonta egyszer ingyen ebédjegyet osztott neki. Teltek, múltak az évek és a szegény, de szorgalmas közgazdász befejezte az egyetemet. Elindult hát szerencsét próbálni. Tarisznyájába tette kitűnő diplomáját, és három, a menzáról származó hamuba sült pogácsát, és útnak indult. Nem messze jutott (vidékre ugyanis semmiképpen nem akart menni), amikor egy hatalmas kapu állta útját, amelyre az volt ráírva nagy nyomtatott betűkkel: Hecsedli-impex. Nem rémült meg, hanem dörömbölni kezdett. És lám, csodák csodája, kitarult a nagy kapu, mögötte azonban egy hétféjű és hétnyelvű sárkány állt, portásnak álcázva. Amikor meglátta a szegény vándort, tüzes alkoholgözt lehelve rárohant és ki akarta dobni a kapun. Hősünk azonban halálmegegyező bátorsággal előrántotta diplomáját, és szempillantás alatt lemetszette vele a sárkányt mind a hét nyelvét, majd a gyors sikertől megrészegülve, az épület belsője felé indult. Sorra nyitott be a szobákba, ahol furcsa lát-

vány tárult a szeme elé. A vállalatnál mindenki aludt. Irógépre hajolva aludt Icuca, a csinos gépirónó, a másik szobában Sárkány kartárs, a munkaugyis Kónya elvtárs, a diszpécser és még sokan.

A folyosó végén egy piciny kis ajtó állt, hét lakattal lezárva, s rajta a felírás: Igazgató. Egy életem, egy halálom — gondolta —, ha már idáig eljutottam, bemegek, megfeszítette az egyetemi tornaórától kiszélesedett vállát, s betörte az ajtót. Első pillantása Csipke József (népszerű nevén Csipke Józsi) elvtársra, a vállalat igazgatójára esett, aki fotelszerű trónszékbe süllyedve, mélyen aludt. Feje fölött a falon egy táblát pillantott meg az ifjú hős, amelyen a következő felirat díszlett: „Hecsedli-impex Export-Import Vállalat” — s alatta kisebb betűkkel: „Elvarázsolva: 1962. augusztus 12-én”.

A szerény, de szorgalmas közgazdász, akinek agyát az egyetemi évek borotválásra csiszolták, azonnal rájött, hogy ez a varázslat csak egy, a személyi kultusz idejéből ittfeljelezt gonosz boszorka műve lehet. Haladéktalanul a varázslat felszámolásához látott. Először Iucát csókolta meg, rendkívül lelkiismeretesen, aki abban a szempillantásban felébredt mély, delejes álmából. Első szava ez volt: „Mi az, már vége a munkaidőnek?”

A többi dolgozót már együtt pusztították végig, nemek szerinti megosztásban. Végül Csipke igazgató elvtársra is sor került, aki felnyitva szemét, megjegyezte: „De soká aludtam!” — „Aludtál volna bizony száz évet is, ha én nem jövök?” — mondta a szegény, de szorgalmas közgazdász és azon nyomban elmesélte, hogyan győzte le a gonosz varázslatot.

Még aznap este nagy vállalati bulit csaptak, ahol az örömnappal fénypontjaként az igazgató elvtárs hősünknek ajándékozta fele vállalatát és egyetlen gépirónóját Iucát, s még máig is élnek, ha nem jön köze semmi.

Puskás L. Tamás (GÖZGAZDÁSZ)

IZÉK

— Hiszen megmondtam nektek, úgy játsszatok, mint nekem soha — szikozódik a féldobban az edző —, ne pedig úgy, mintha még sohasem játszottatok volna!

— Igen, a férjem nagyon tőjékozott a bajnokságokról. A mérkőzés előtt mindig tudja, melyik csapat nyer —, utána pedig tudja, hogy miért vesztett!

— Karl, hamarosan elvégzed az iskolai tanulmányaidat és anyád meg én azt szeretnénk, ha orvos lennél.

— Ugyan már, apa, hiszen nagyon jól tudod, hogy még egy legyet sem tudnék megölni!

— Nos, Kukéné asszony, jár az a kakukkos óra, amelyet a múltkor megjavítottam? — Hogyne, a kakukk minden órában kihajol, és megkérdezi mennyi az idő!

Akcelerátka

(Részlet a panelházban lakó „Szegény kisfiú panaszaiból”)

— És képzeld el: hetekig szemezek egy csajjal a liftben. Gyönyörű nő! Nagy és minden tőkéletes. Aztán egy napon rájövök, hogy reggelente nem munkába siet, hanem a szemközti általános iskolába... Ahol nem tanárnő, hanem hetedikes...

— Dino, nem láttad, tegnap józanul jött-e haza az apád? — Azt nem tudom, de elkérte tőlem a tükröt, hogy megnézzem ki jött!

Amikor először megpillantottam, azonnal gyűlölni kezdtem.

Ó az modnta, látni se tud engem.

Már húsz éve élünk együtt boldog házasságban.

A szende

— Képzeld egy férfi tegnap azt mondta: tizezret ad, ha velem megyek teázni!

— Na! És! Vele mentél?

— Fenét! Kiderült, hogy tényleg csak teázni akar...

— Ok nélkül panaszkodik, uram, hogy semmilyen intézkedést nem teszünk a vonatok késése ellen. Hát nem vette észre, hogy a páluudvari vöröterembe még három padot állítottunk be?

— Tessék a húsos tekercs meg a korsó sör.

— De kérem, én nem ezt rendeltem; a szomszéd asztalnál ülő fiatalember rendelte.

— Vagy úgy! Akkor cseréljenek helyet!

— Vajon miért ilyen gazdag ez a parlamenti képviselő?

— Mert eladja azokat akik megvásárolják őt!

— Nem tudna valamit endegni a lakbérből, tulajdonos úr? Nézze, ez a lakás olyan nedves, hogy könnyelnek roltunk autó üveg tisztítót felszerelni a televízió képernyőjére.

— Tudja — mondja Hubené az új szomszédasszonyának —: Az én férjem ír. Minden évben megjelenik egy szerelmi regénye.

— Az én férjem pedig minden hónapban elhallgat egyet!

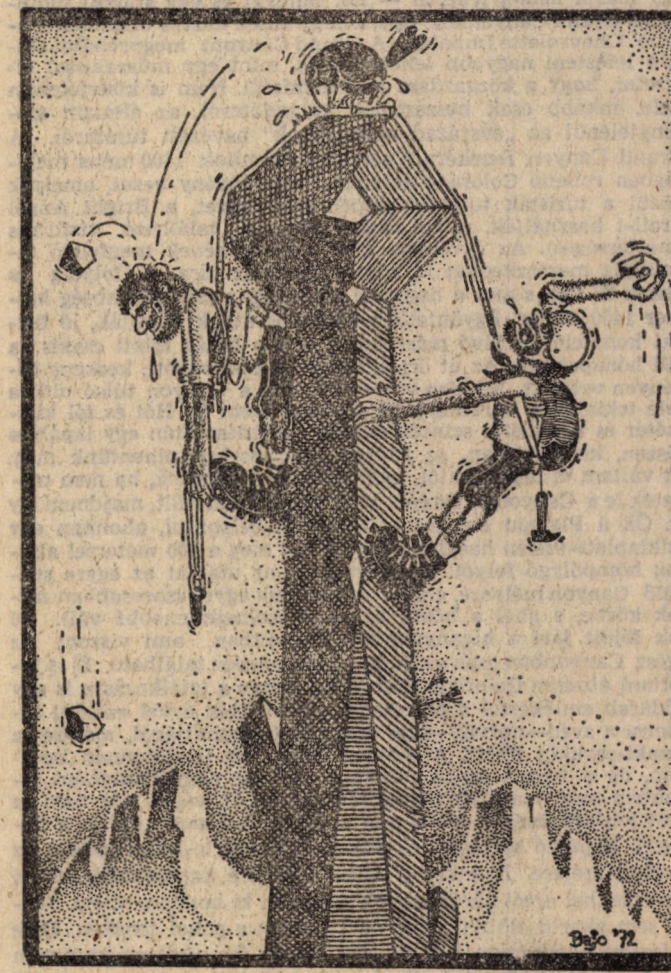
Egy sítábor emlékére

Egy örökkévalóságig kúszunk-mászunk a Sziléziai házig...

Zsada, Orosz és Török tanár urak védőszárnyai alatt néztünk farkasszemmel a lejtőkkel...

Még néhány utolsó simítás kék-zöld foltjainkon és a meggyőztört lankákon, aztán: Viszlát, jövő ilyenkorig!